

פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה מתאריך 25/7/05

משתתפים : רון חולדאי – ראש העירייה

וה"ה : נ. אלנתן, א. גלעד, ג. הרץ, נ. וולוך, פ. ויסנר,
מ. וירשובסקי, מ. להבי, ר. לוינטל, ש. מזרחי,
ש. מסלאוי, ד. ספיר, ה. שכנאי.

נוכחים ה"ה : מ. לייבה, ש. אלקיים, א. בן שושן, א. אברהמי,
מ. גילצר, ר. הוכמן, ס. פריימן, ד. לוטן ד. קיזר,
א. גרטי, ק. ברדה, מ. בנימיני, ג. בן חורין

רשמה : ישראלה אגמון

על סדר היום:

שיפוץ היכל התרבות

10. שיפוץ היכל התרבות

מר חולדאי-ראש העירייה

שלום לחברי המועצה המעטים שנמצאים אתנו כאן באולם. אני מודה לחברי המועצה המועטים שהגיעו לאולם. רון לוינטל, תעבור לכסאות הקדמיים. אתה מתוך הרגלך להיות חבר בתקשורת, אני מבין שאתה יושב שם. בכל מקרה, אנו מקיימים פורום מועצה שבמסגרתו ביקשתי או התבקש מהנדס העיר להציג את הפרוייקט שקוראים לו- הפרוייקט של שיפוץ היכל התרבות, שעליו כבר נכתבו מילים כמים. ואני אשמח אם נידרש לכל שאלה שתידרש, אבל לצורך העניין ביקשתי ממר קייזר להכין מצגת, כדי שחברי המועצה יחוו על מה מדובר.

מר קייזר- מהנדס העיר

תודה רבה. חלק מהאנשים שיושבים כאן זה קהל שבוי כבר, אני מבין, זה קהל שמגיע לכל מצגת, אז מהקהל הזה אני מבקש סליחה, אם אני חס וחלילה אשעמם אותו, ולשאר- אני אשתדל מאוד לעשות את הדברים יעילים וזריזים, על מנת שנוכל באמת להציג את הדברים כהווייתם. **(הצגת הדברים מלווה במצגת)** כי לא מעט נאמר בקשר שיפוץ היכל התרבות, שבינו לבין העובדות כפי שהן- המרחק גדול. מופיעה לפניכם כאן על גבי השקף רשימה של כל מי שעושים במלאכה של שיפוץ היכל התרבות. לחברי המועצה, חשוב לי להדגיש את המבנה.

מר חולדאי-ראש העירייה

מאחר שאני מכיר, תסלחו לי את לא אשמע שוב את הדברים.

מר קייזר- מהנדס העיר

לחברי המועצה, אני הייתי רוצה לפחות להסביר את המבנה שבו אנו פועלים בעבודה על שיפוץ היכל התרבות. היכל התרבות מנוהל על ידי חברה שבבעלות- מחצית עיריית תל-אביב ומחצית התזמורת הפילהרמונית, חברת היכל התרבות בע"מ. מחצית מהדירקטורים בדירקטוריון היכל התרבות הם אנשי התזמורת, מחציתם- אנשי עיריית תל-אביב, היו"ר הוא איש עיריית תל-אביב.

גב' הרץ

מי זה?

פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05

-3-

מר קייזר - מהנדס העיר

מר נתן וולוך.

הדירקטוריון הקים מתוכו ועדת היגוי לשיפוץ היכל התרבות, אני יושב בראש הוועדה הזאת, חברים בה – 4 חברים מהדירקטוריון, באותו הרכב ובאותו יחס כפי שבנוי הדירקטוריון עצמו, וועדת ההיגוי הזאת קיבלה את המנדט מדירקטוריון היכל התרבות- לפעול בשמו ולנהל את הפרוייקט הזה של שיפוץ היכל התרבות. נלקח מנהל פרוייקט מקצועי שזה תפקידו- לנהל את הפרוייקט.

גב' הרץ

מי זה?

מר קייזר - מהנדס העיר

ליאור דושניצקי. נבחרו אדריכלים- אדריכלי הפרוייקט משרד קולקר- קולקר אפשטיין מירושלים, ונלקח צוות יועצים,

גב' הרץ

במכרז?

מר קייזר - מהנדס העיר

בועדת בחירה.

אם את רוצה לדעת מי היו המועמדים, אני אצטט מהזכרון, זה כבר למעלה משנה או שנתיים כמעט: משרד מנסטל בחיפה, אולריק-פלסנר, עדה כרמי, והיו עוד 1 או 2, אני פשוט לא זוכר, אבל אלו וודאי השמות שהיו בין אפשרויות הבחירה.

גב' הרץ

מי תכנן קודם?

מר קייזר - מהנדס העיר

פרוייקט היכל התרבות תוכנן במשותף מבחינת הבינוי על ידי דב כרמי וזאב רכטר. ניהול הפרוייקט לאורך שנים וליווי הפרוייקט לאורך שנים, עם התגלגלות הדברים, ואני לא מכיר את ההסטוריה במדויק, נעשה במשרד אדריכלים רכטר, כאשר לימים- יעקב שחזר מלונדון- מלימודים, התחיל לנהל את הפרוייקט עצמו בזמן הקמתו, ולאורך שנים ליווה אותו והיה אחראי לכל הבינוי הנוסף והעדכונים שנעשו בבניין לאורך שנים.

יועצים שונים נלקחו, אני מניח שהיועץ החשוב ביותר שנבחר הוא יועץ האקוסטיקה, לרי קירקגארד, יועץ אקוסטי מארה"ב, מבין כמה יועצים שהגישו כמה הצעות, ובתאום עם המנהל המוזיקלי והמנצח של התזמורת הפילהרמונית- מר זובין מאטה, נבחר הוא- כמי שיכול להביא את הצליל ואת גוון הצליל, מתוך הנסיון בעבודה אתו, שהתזמורת מחפשת, ואני אתייחס לזה בהמשך גם בהיבט של שימור והמשמעות שלו.

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-4-

אני רוצה להתחיל את הדברים ובעצם לקשור את המערכת של מיקום הבניין הזה והככר עצמה, ככר התזמורת- למבנה של תל-אביב. עוד גאדס בתכניתו משנת 1934 מציע לתל-אביב משהו שאולי מזכיר את החומה של ערים אחרות- עתיקות, את הטבעת הזאת של השדרות, ששזרות אליהן את הככר שעל היס, לימים ככר אתרים, את הככר האזרחית, ככר ההפגנות- ככר העירייה- ככר רבין, בהמשך את ככר התרבות של העיר, הוא קרא לזה- האקרופוליס של התרבות, ובהמשך בשד' רוטשילד, מרכז העסקים ההסטורי של תל-אביב, השדרה מסתיימת בשכונה הראשונה שיצאה מחוץ לחומות יפו- נווה צדק.

זאת בעצם טבעת השדרות, כך זה נראה, כאשר בעצם היכל התרבות- לא רק הוא קיים שם, אלא במשולש התרבות שנוצר כאן יש לנו את הפונקציות הנוספות כמו האופרה, התאטרון הקאמרי, מוזיאון תל-אביב, הסינמטק, ויש לנו בעצם מתחם תרבות משמעותי במקום הזה.

תל-אביב עומדת לחגוג 100 שנה להיווסדה, להכרזתה, להקמתה, בשנת 2009. אנו מתכוונים ורוצים שהריבוע הזה שבין רח' דיזנגוף לבין רח' מרמורק, בין רחוב תרס"ט לבין רחוב הוברמן. הוברמן- תרס"ט, דיזנגוף, מרמורק, בריבוע הזה אנו רוצים לחדש שם את מרכז התרבות של תל-אביב. כדי לסבר את האוזן, המגרש הגדול שמשמש היום כחנייה, בעצם ביעוד הקרקע שלו היה שצ"פ, היום- עם אישורה של התב"ע החדשה הוא ישמש מגרש חנייה בתת-הקרקע, וככר ציבורית פתוחה, פיאצה עירונית על פני הקרקע. אגב, במאמר מוסגר, יושבים כאן כמה חברי וועדה ואחרים, אנו רצינו שבככר הזה יתאפשר להקים מבנה לבית קפה של מספר מ"ר בודדים, של 250 מ"ר, לא הצלחנו, נלחמו נגדנו בעניין הזה, ואנו נקבל פיאצה, אני מקווה שהיא תהיה יפה ונאה. לוקח על עצמו את עיצובה- דני קראוון שנסיונו ענק בתחום הזה בעולם ושמך הולך לפנינו בוודאי, והוא יעצב את הככר הזאת, כאשר המטרה שלנו היא שהככר תהיה פרק מחבר בין שד' ח"ן לבין שד' רוטשילד, לפי מיטב הסכימה שעשה גאדס, כאשר גן יעקב משמש בעצם נקודת האתחלת בחיבור הזה. אנו מתכוונים, את גן יעקב לשמור.

גב' להבי

מבחינת החניונים והחנייה- יהיה חיבור תת קרקעי בין שד' ח"ן לשד' רוטשילד?

מר קייזר- מהנדס העיר

לא. יש חניון ויהיו לו כניסות ויציאות, כניסה אחת בתרס"ט, כניסה אחת בהמשך מרמורק- על רחוב הוברמן.

גן יעקב לא יגעו בו, אני אפילו אגיד- לא לטובה ולא לרעה, הוא ישאר כך, כיוון שאני מניח שזה רגיש ביותר, אבל מה שאנו עושים, אנו מנסים להגיע למצב שבו הזכין של קפה אפרופו, שלפני שנים קיבל את הזכות להשתמש במקום הזה שהוא נמצא בו, וחלק מגן-יעקב לפחות הפך להיות חצר אחורית שלו, יפנה את המקום הזה, את בית הקפה אפרופו ממקומו, יעבור למקום אחר בבניין-לאחר השיפוץ, וגן יעקב בעצם יהפוך לרצף אחד יחד עם האכסדרה התחתונה של היכל התרבות.

יש פה תמונה שמציגה את היכל התרבות, כאן זה ממש כמעט ביום חנוכתו. רואים את תאטרון הבימה- שנמצא במצב כפי שאנו זוכרים אותו אז, זה גם כן לא המראה המקורי שלו, ובניין היכל

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-5-

התרבות. את הריבוע הזה כפי שאמרת, ואת רצף השדרות הזה דרך גן יעקב במקום הזה, כפי שהוא נראה כאן וכפי שהוא נראה כאן, תמונות שונות מזמנים שונים. עם שיפוצו של תאטרון הבימה, שעובר גם הוא עכשיו שיפוץ, האדריכל שם הוא אדריכל כרמי- שהיום אנו נמצאים אתו במערכת של דיונים- איך תעוצב אותה חזית מזרחית, אותה חזית שפונה אל הככר ואשר אמורה לשמש בעצם הכניסה אל בניין תאטרון הבימה. תהיה לה זיקה אל הככר החדשה שתפותח כאן, ואנו הולכים אתו על עיצוב החזית הזאת, ובניין היכל התרבות במקום הזה. יש לי כאן הזמנה מאפריל 1953 להנחת אבן הפינה לבניין היכל התרבות. אבל זה לא לבניין היכל התרבות, זה אבן פינה לאולם הקונצרטים העירוני של תל-אביב, כך הוא נקרא. המטרה היתה אחת: אולם קונצרטים, אולם שעושים בו מוזיקה מאותו סוג שאנו מדברים עליו, מוזיקה קלסית. אולם קונצרטים. זאת המטרה המקורית שלשמה הוקם הבניין. באותה תקופה אגב, בלונדון, נבנה עוד אולם מהסדר גודל הזה, ונדמה לי שאין אולם בעולם, ואפשר לספור על אצבעות כף יד אחת- אולמות מסדר הגודל הזה, בארכיטקטורה הזאת ובצורה הזאת. אחד מהם הוא ה- ROYAL FESTIVAL HALL, האימפריה בנתה לאחר מלחמת העולם עוד אולם אחד, אולם קונצרטים גדול, ואנו כאן- שנת 1951 או 1952, נתקבלה החלטה בתקופת צנע, כאשר חלקו תלושים כדי לקבל מזון בסיסי, מדינת ישראל ועיריית תל-אביב החליטו על הקמתו של אולם קונצרטים עירוני, בן קרוב ל-3,000 מקומות, 2,760 מקומות ישיבה.

מר וירשובסקי

לאחר שהיתה הצעה של תורם אמריקאי לתרום כסף.

מר קייזר- מהנדס העיר

היתה תרומה אז של פרדריק מאן- שעל שמו נקרא הבניין, התרומה הזאת היתה בסכום מאוד צנוע.

מר וירשובסקי

של 500,000 ל"י, כאשר הבניין עלה 7.5 מליון ל"י. ואני מדבר על לירות של אז.

מר קייזר- מהנדס העיר

היא הנותנת. מר וירשובסקי, אני לא בטוח שהמספרים מדוייקים, אבל מה שזה אומר: 1. שהיום אני חושב שבשום מקום על סכום כזה יחסית להיקף הבנייה- אף אחד לא נותן שם. 2. דבר שני: עדיין גם לשיטתך, 6.5 מליון ל"י אז, שיכול להיות שהם היו אחוז מסויים מהתל"ג, מדינת ישראל בחרה לשים כערך, ולהקים את הבניין הזה עבור התזמורת הפילהרמונית. אני מאוד אודה אם תאפשרו לי להציג את המצגת ברצף.

גב' הרץ

אם הייתם מביאים תכניות, הכל היה אחרת.

מר קייזר - מהנדס העיר

גבירתי חברת המועצה, אנא, אם ישארו דברים לא בהירים ולא ברורים, אני מבטיח להקדיש כל זמן שצריך לעניין הזה.

מטרות העבודה שלנו:

לשמר ולשחזר את היעוד המקורי של הבניין כאולם קונצרטים מרכזי- איכותי למדינת ישראל כולה.

להתאים את התנאים באולם, כדי לאפשר ביצוע מגוון רחב של מופעים לקהלים ורצונות שונים, תוך שיקום וחינוך מערכת התשתית הטכנולוגית של האולם, שבעצם כמעט שלא קיימת. האמת, שהאולם לאורך שנים, עקב קשיים כלכליים להחזיק אותו, הזמין לתוכו פעילויות אחרות- מועידת מפלגה ועד ארוע של שלמה ארצי, להקת מחול, ריטה וכד', כולם הופיעו בבניין הזה, לאף אחד מהם לא היה בעצם את ה-FACILITIES, את התנאים הראויים על מנת לקיים את המופע שלו, ואנחנו בהחלט חושבים שהאולם, ואני בפרוש לא קורא לו אולם- לא זו תכליתי ולא רב תכליתי, אבל האולם- בנוסף להיותו אולם קונצרטים מושלם, יהיה אולם שיאפשר גם למופעים אחרים להתקיים בו.

הכוונה היא לפתור את הבעיות האקוסטיות המעיקות על הבניין מיום הקמתו, להעניק לציבור, לתזמורת הפילהרמונית ולקהל שלה, אולם בעל איכויות אקוסטיות מעולות. להביא את הבעיות הבסיסיות של המבנה בתחום הבטיחות והבטחון, עמידה בתקני הבנייה- לידי פתרון.

ולתפוך את הבניין למרכז לחיי המוזיקה בתל-אביב, תוך משיכת קהל צעיר, להתמודד עם החוויות האודיו-ויזואליות- שאנשים היום זוכים להן, ובשנות ה-50 לא ידעו בכלל מזה. ולשפר את רמת ואיכות השרותים הניתנים להקהל הרחב, גם לאמנים, וכמובן להתאים אותו לאנשים עם מוגבלויות.

יש פה רשימה שאני לא אעבור על כולה, של הנושאים השונים שצריך לדון בהם. זו רשימה חלקית של הדברים העיקריים שיש לעסוק בהם, אני אעבור רק על הכותרות של העבודות שהן MUST היום לעשות אותן כדי להביא את הבניין לרמת תיפקוד שמתחייבת מהיותו אולם שמכנס לתוכו אלפי אנשים.

האחד זה נושא הבטיחות. הבנין לא עומד- לא מבחינת חמרים, לא מבחינת דרכי מילוט, לא מבחינת יכולת כיבוי- בשום תקן שקיים היום לכיבוי אש.

האולם לא עומד בתקנים שקשורים לבטחון, הג"א וכד'.

אין בו מערכות גילוי עשן, אין בו מערכות לפינוי עשן.

המבנה עצמו לא עומד בפני רעידות אדמה בתקנים שאנו מכירים היום, ואת זה חייבים לחזק. האודיטוריום עצמו, אם אתם מכירים, הדבר שכל אחד סובל ממנו זה רוחב השורות, המרחק בין שורה לשורה, 80-81 ס"מ בין גב לגב של שורה. כל אולם היום שמתלוננים עליו כצפוף, האופרה או הקאמרי שהיו תלונות על צפיפות שבו, המרחק בין שורה לשורה הוא 91-92-93 ס"מ, למעלה מ-10 ס"מ יותר מכפי שיש באולם הזה היום.

טיפול והחלפת מערכת מיזוג האוויר, מערכת מיזוג האוויר כבר לא עומדת, היא בעצם טלאי על טלאי, היא לא יכולה לתפקד יותר, ואני אפרט על זה טיפה בהמשך.

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-7-

הסדרת המבואה, האכסדראות על ידי תוספת שרותים.

אחורי הקלעים לא מתפקדים, חסרים לנו היום- על מנת שאחורי הקלעים יתפקדו לכל המטרות, בעיקר להופעות של רבי משתתפים. למעשה אחורי הקלעים לא מתפקדים, ואם תבואו ותראו את הארגזים שעומדים במסדרון, את הפרגודים ששמים לאנשים להתלבש ולהחליף בגדים במסדרון, אחורי הקלעים לא מתפקדים פשוט, אנו זקוקים ללמעלה מ-2,000 מ"ר על מנת להשלים את הפרוגרמה של מאחורי הקלעים, אנו כנראה נצליח לארגן במסגרת השיפוץ הזה רק כ-1,500 מ"ר. וכמובן מה שאמרתי קודם- נושא המערכות האלקטרו-מכניות שמתחייבות לבניין הזה עצמו, וההנגשה לנכים כמובן.

אני אעבור בקצרה חזית חזית על פני הבניין, כדי לראות את הנושאים שאנו ניגע בהם, אם בכלל, בטיפול בחזיתות של הבניין עצמו. החזית האחורית כפי שאנו מכירים- מורכבת מאותם קווים אופקיים שרצים בבניין כולו, מופרדים על ידי חלונות הזכוכית. העקרון הוא שהחלוקה הזאת לסטריפים נשמרת, למעט שינוי מינימלי שנובע מהחפירה של מרתף והאפשרות להשחיל פנימה קומה נוספת- כדי לקבל את אותם 1,500 מ"ר נוספים לאחורי הקלעים.

החזית המזרחית- למעשה לא נוגעים בה, למעט העובדה שאנו מתכוונים ומחפשים מקום על מנת לסלק את המעלית הזאת, שנוספה באחד המקומות הכי רגישים בבניין הזה, בתפר שבין הגושים והמפלסים האלה, בחריץ הזה- הוא מולא על ידי מעלית על ידי אדריכל רכטר, כך זה נעשה אז.

המרפסות הפתוחות יישמרו כפתוחות, העמודים והקורות, כל המבנה ישאר כפי שהוא.

החזית הדרומית: החזית הדרומית, שהיא בעצם האייקון של הבניין הזה, אותן שתי תקרות רצופות, אותם שני סלבים, כאשר העמודים נמצאים בקומת הקרקע ונעלמים מאחורי מסך הזכוכית בקומת האכסדרה העליונה, מייצגים את השקיפות של הבניין במהלך מהשדרה אל הככר ולתוך האולם, השקיפות של האכסדראות ניבטת מכל מקום, עד שנתקלים בגוש האטום של הבניין, זה שאומר- כאן בפנים קורה הדבר עצמו, כאן בפנים זה מבוקר מבחינת אור, מבחינת אוויר, מבחינת טמפרטורה. יש לנו את הגוש המסיבי שרוכב על הבניין, זה הגוש של הבניין, אטום כולו כלפי סביבתו, מוקף על ידי האכסדראות השקפות, והמראה הזה נשמר, ללא שינוי כמעט, למעט שינוי שנראה לכם בהמשך, בקצה הגג פה למעלה.

החזית המערבית, זאת שפונה לגן יעקב, נשמרת כמעט כולה. אנו בודקים אפשרות בחלקים האלה- להבליט החוצה אלמנט שיאפשר לנו להוסיף שטח עבור חדר לתורמים ולאורחים של התזמורת, מה שנקרא- חדר V.I.P. יש רצון לבחון כאן אפשרות לבלוט כאן במקום הזה עם תוספת מועדון האח"מים, הנושא הזה עדיין בבחינה ובדיקות.

הגוש המרכזי הזה, את 6 הכפות האלה שמסתירות היום את מיזוג האוויר, וכל מי שירד משד' רוטשילד ועומד בככר- רואה את הפטריות האלה של מיזוג האוויר, אותן אנו מתכוונים להסיר, ובאמצעות מערכת מיזוג האוויר החדשה לפתור את מיזוג האוויר, הן לאכסדראות והן לאולם עצמו. הגוש של המבנה של האולם עצמו, כפי שאמרתי קודם- יוגבה כפי שאני אראה לכם בהמשך.

האכסדראות של האולם לא ישונו לחלוטין, ישומו בדיוק במתכונן המקורית. אנו בהתלבטות גדולה בקשר למעקה, שהוא לא תקני נכון להיום, הוא לא עומד בתקנים של היום, ונצטרך לבחון האם להחליף אותו ולהשתמש באותו סגנון ובאותם אלמנטים של המעקה, הזה. אבל לא יוחלף הריצוף, תשמר האבן המקורית, חמרי הגמר- בלאו הכי הם חומרי הגמר הטבעיים

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-8-

של הבניין, אם זה הטיח והתקרה, אם זה האבן שמצפה את הגוש הגדול של הבניין, ואם זה הבטחון הגלוי של העמודים והקורות.

האולם עצמו ישונה באופן משמעותי, אולם הנגינה עצמו בפנים. בחתך שאנו רואים כאן אפשר לראות בעצם את צורת האולם עצמו. זאת קליפת הבטון של האולם, אבל זו התקרה האקוסטית-שבעצם היא זו שמכתיבה את החלל בתוכו מתרחשת עשיית המוזיקה, ונדבר על זה בהמשך.

אם לסכם ולהראות את מעט השינויים שהבניין הזה עבר לאורך שנים, החיצים האדומים שיעלו ויופיעו יראו את כל סט השינויים שהבניין הזה עבר, וכפי שסקרתי קודם-אנו מתכוונים את רובם ככולם לבטל ולהחזיר את המתכונת המקורית של הבניין.

אתם רואים את החץ האדום בצד שמאל למטה, בשקף השמאלי, הוא מראה את החלל שבתוכו קיים היום אפרופו. אם נרצה לחזור למתכונת המקורית של הבניין, במקום הזה ייעדו המתכננים המקוריים את חדר האשפה של הבנין. אבל אני חושב שזה לא יהיה נכון, ואת החלק הזה אנו ננסה לצרף לחלל הפואייה התחתון, ברצף אחד עם גן יעקב.

לימים, בחלקים הפנימיים כאן, תוך שינוי מינימלי בחזית, נוצרו משרדי התזמורת. המעלית לנכים שנמצאת בחזית, פשוט מוקמה בחזית, ללא לדעתי המאמץ הראוי על מנת להכניס אותה פנימה.

השינוי והצביעה של הפרופילים של הזכוכית בטורקזי בשנות ה-90, גם על ידי המתכננים המקוריים של הבניין.

התוספת של מערכת מיזוג האוויר על פני החלק הניבט משדרות רוטשילד, 5 הפטריות שיושבות על גג האכסדרות בהיכל התרבות.

הצביעה של הפאנלים מהבטון ותוספת הציור של שובל, אבל זה לא שינוי מהותי.

הסרת החלקים האחוריים בבמה בתוך האולם, זה דבר שהוסר וחזר וחזר והוסר, לצורך נסיון להתמודד עם הבעיות האקוסטיות שהתזמורת נתקלה בהן.

שני מבטים, האחד על הככר כפי שהיא היום, עם המקום שבו שד' רוטשילד ממשיכות לגן יעקב, וברקע רואים את הפיקוסים של שדרות ח"ן. כאן זה המבט משדרות ח"ן, שמוביל לגן יעקב, גם מי שמכם מכיר את חדר הטרנספורציה שיושב על הכניסה לגן יעקב, מרח' דיזנגוף בהמשך שד' ח"ן, הוא יסולק וישולב במסגרת החניון התת-קרקעי שיהיה מתחת לככר התזמורת, ככר הבימה. אני רוצה לעבור לניתוח של המאפיינים האקוסטיים, של הבעיות האקוסטיות של הבניין, כי נדמה לי, וגם בדיון שהתקיים בעמותת האדריכלים, שמעתי יותר מאדריכל אחד שהיה שם, שבמובן מסויים אפשר לומר, ואני לא רוצה שייאמר כאילו אני מצטט דברים שהם לא נכונים, אני אומר את זה במלוא הזהירות הראויה. נדמה לי שנאמר שבאופן בסיסי, במראה החיצוני של הבניין, כנראה שכולם משתכנעים שנעשה מאמץ עליון על מנת לא לשנות משהו שיש לו משמעות בחזיתות הבניין, והופעתו של הבניין באייקון בנוף העירוני-נשמרת. ואז, אנו הגענו בעצם לעסוק, עד אז לא עסקו בזה כל כך, אבל אז הגענו לעסוק באולם עצמו. ואם ננתח מעט מהמאפיינים האקוסטיים של אולמות קונצרטים, וצריך לקחת בחשבון שבסופו של יום-כלי הנגינה של התזמורת זה האולם, אותו חלל ענק עטוף בעץ, יש מקומות שהוא עטוף באבן ובעץ, וכן הלאה, החלל הזה הוא בעצם הכלי-שעל הבמה שלו יושב המיתר הגדול-שזו התזמורת, היא מפיקה את הצלילים, ואלה צריכים להגיע אל כל מרחבי העולם, ולעטוף ולהקיף את כל מי שמאזינים לנגינת התזמורת, וליצור את אותה חוויה חד פעמית, ערב ערב מחדש.

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-9-

אם אנו מסתכלים על האולם שלנו, אולם היכל התרבות הוא אולם בצורה שקוראים לה- צורת מניפה. הקירות לא ניצבים ולא מקבילים זה לזה, אלא הקירות הצדדיים הם באלכסון אחד לשני, הבמה נמצאת במקום הזה, והקירות הם בצורת מניפה. הקיר האחורי הוא קיר מעוגל, כאשר למעשה באולם הזה לא קיים קיר אחורי. מי שזכה לשבת בשורה 40, מי שזכה לעמוד בשורה 40, עמד ובעצם התקרה כבר נוגעת לו בראש. שורה 40 למעשה מאחוריה יש קיר בולע- בגובה מאוד מאוד קטן, שבעצם לא מאפשר את מה שהאקוסטיקה הנכונה דורשת. אפשר לראות כאן על גבי השקף את חתימת האולם שלנו, את הקונטור של האולם שלנו, כאשר הוא מונח על האולם של התזמורת הפילהרמונית של ווינה, אולם שצורתו היא צורת- מה שזכה לכינוי –קופסת נעליים, זו הצורה של הבניין הזה. ויש טיפולוגיה אחרת של אולם, שהיא הטיפולוגיה שנוהגת היום- הנס שרון בפילהרמונית בברלין, בעצם הכניס אותה כאמירה מאוד חשובה לצורת הישיבה והיחס בין תזמורת לבין קהל. הוא לקח אולם, הושיב את התזמורת כמעט במרכז האולם, הקהל מקיף את התזמורת סביב סביב, והוא בעצם יצר מושג חדש על צורת הנגינה. זה זכה לכינוי VINYARD, כלומר מעין טרסות שזורדות ומשתפלות אל הבמה עצמה. כאשר אנו מנסים לנתח את המרכיבים של אולמות שידועים ומוכרים כאולמות בעלי אקוסטיקה טובה או מעולה, יש כמה אפשרויות למדוד את הדברים. חלק מהדברים אפילו לא ניתנים למדידה, הם דברים שיש בהם מעין תחושה שאנשים, ובמיוחד מקצוענים יכולים לדבר עליה, אבל יש דברים שהם מדידים. אחד הדברים שהם מדידים זה זמן ההידהוד שאולם טוב יש בו. וזמן ההידהוד קשור בין היתר בנפח האולם, בזמן שעובר, ביכולת הזמן לעבור בין הצליל שמגיע לדופן ובין חזרתו. חלל האולם נמדד בעיקר בזכות גובהו, כי שטח האולם- בכמות נתונה של אנשים הוא די זהה. וכאשר אנו מדברים על אולמות טובים, גילה, או שרוצים או שלא רוצים, אבל אי אפשר להגיד- אני גם רוצה אבל אני לא רוצה.

גב' הרץ

מה שאתה עושה עם מילים, אתה פשוט גאון. אבל זה לא קשור לנושא. אתה פשוט גאון.

מר קייזר- מהנדס העיר

לכן, אם אנו מסתכלים על החתך של האולם, על החתך של האולם שלנו, גובהו בנקודה הכי גבוהה- 14.58 מ'. אבל אם מסתכלים על הקרנגי-הול בניו-יורק, שכל תזמורת חולמת לנגן, בו 24 מ', 10- מ' גבוה יותר, 3 קומות. אם מסתכלים על האולם של ווינה – 17.5 מ' גובהו. אם מסתכלים על האולם של בוסטון, מהאולמות הטובים בעולם – 18.5 מ'. הפילהרמוני בברלין בנקודה הגבוהה – 20 מ' גובה. הנפח הזה יוצר את אותו הבדל בין האולמות. מה שאנו רואים כאן זה לא גרף של המניות בבורסה שהתמוטטו לאחרונה, אלא בעצם גרף שמתאר את הקשר שבין תדירות הצליל, אורך הגל, לבין זמן ההדהוד. הזמן שהצליל נותר ועומד מרגע הפקתו ועד רגע ההתפוגגות שלו בתוך האולם. בצלילים הגבוהים, בתדירות הגבוהה, באורכי הגל הקצרים, האנרגיה של הצלילים האלה, וגל קול הוא אנרגיה, הוא לא גל אלקטרו-מגנטי, הוא אנרגיה, הגל הזה- למעשה גם דף נייר יחזיר אותו ולא תהיה בעיה עם ההדהוד שלו. אבל ההדהוד הוא הדבר שעוסקים בו בעיקר והוא נבחן בעיקר בצלילים הנמוכים, אלה שבעצם נובעים מגל ארוך עם תדירות נמוכה. ובמקום הזה נוצר ההבדל, שם נוצר האופי התזמורתי החם של התזמורת שמנגנת,

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-10-

ובמקום הזה זמן ההדהוד, אנו יכולים לראות בקו המרוסק כאן על גבי השקף, נמצא אולם היכל התרבות. כמעט בכל הצלילים, בכל טווח הצלילים אנו נמצאים בזמן הדהוד נמוך ביותר של 1.5 שניות. הרע ביותר הוא ה- ROYAL FESTIVAL HALL בלונדון, הוא אפילו פחות מאתנו, אבל אולמות טובים אחרים מגיעים לזמן הדהוד בצלילים הנמוכים – שבאזור שבין 1.8-1.9 עד 2 שניות.

גב' הרץ

מי הכין את הגרף הזה?

מר קייזר- מהנדס העיר

הגרף הזה הוכן על ידי יועץ האקוסטיקה שלנו, תחת מדידות שהוא עושה, הוא היועץ האקוסטי גם ל- ROYAL FESTIVAL HALL בלונדון היום. אבל למה אני צריך להגיד את זה? היה יועץ אקוסטי לבנין היכל התרבות ביום הקמתו, בצוות התכנון היה יועץ אקוסטי מטבע הדברים. קרו לו- ליאו ברנק, הוא היה אוריס ותומים באותה תקופה. והוא הוציא ספר שבו הוא דרג את אולמות הקונצרטים הידועים באולם לפי טיב האקוסטיקה שלהם. הוא דרג 58 אולמות, הוא עשה מחקר והוציא ספר, ובספר הזה הוא דרג 58 אולמות בעולם, ואנו נמצאים עם היכל התרבות שלנו- שהוא עצמו תכנן, במקום ה-55. במקום הראשון האולם של וינה, השני- האולם של בוסטון, בבואנוס איירס האולם האחר.

מר מסלאווי

אתה יכול לדלג על כל הדברים האלה שאנו לא כל כך מבינים בהם, ממילא לא לפי זה אני אחליט.

גב' להבי

בכל אולם צריך כיבוי אש, ואם אין כיבוי אש, תסגרו את האולם.

מר קייזר- מהנדס העיר

האולם הזה- יש סיבות רבות, ואני מניתי את הסיבות כולן מדוע צריך לשפץ את האולם. אני בא לנסות להסביר ולהוכיח- שבאולם עצמו, חלל האולם עצמו לא מתפקד למטרה שלשמה הוקם הבנין, בצורה ראויה. ואם אנו חוזרים לחתך הזה, נספר עליו כמה סיפורים. האחד- אפשר לראות שהתקרה האקוסטית, בחלק הזה שמעל הבמה, הולכת ומשתפלת, עד שמעל הבמה מקבלים את הגובה הנמוך ביותר, דבר שלא קיים בשום אולם קונצרטים אחר, מעל הבמה לא מקבלים את החלל הנמוך ביותר, אם רוצים את זמן ההדהוד המפורסם ואת החזרה הנכונה אל תוך המושבים. אבל זה לא הוקם כתוצאה מרעיון עיצובי גדול, זה הוקם כתוצאה מזה שנלחמו באופרה של תל-אביב, שהיא לא תוכל באולם הזה להתחרות בתזמורת הפילהרמונית.

מר חולדאי-ראש העירייה

פורום המועצה מתקיים כדי שיקשיבו וישמעו. אפשר לזלזל בכל דבר, וכל אחד יבוא כרגיל אצלנו- עם דעתו המשוחדת, כדי להשמיע ולא לשמוע. נדמה לי שראוי מהטעם הפשוט של תרבות- להקשיב.

מר קייזר- מהנדס העיר

הסיבה של ההנמכה הזאת כפי שאני אומר, היא לא סיבה שנבעה מהצרכים האקוסטיים, היה רצון להסתיר את כל החלל הענק הזה- בגובה של 3-5 מ', שבין התקרה האקוסטית לבין התקרה הקונסטרוקטיבית, תקרת הבטון של האולם, ורצון למנוע את האפשרות למופעי אופרה- על ידי זה שלא ניתן לתלות תפאורות מעל הבמה. והגדילו לעשות, ומיקמו גם את חדר מיזוג האוויר מעל הבמה, על מנת להבטיח את העובדה שהאופרה של אדית דה-פליפ לא תוכל לעולם להופיע כאן. בחלק האחורי כפי שאמרתי קודם, הקיר הנמוך ביותר הוא הקיר שצריך להחזיר את הקול שמופק כאן על הבמה, ולהחזיר אותו חזרה- כדי שגם הנגנים ישמעו את עצמם. אחת הטענות הגדולות באולם הזה, היא של הנגנים עצמם, שלא שומעים את עצמם טוב בתוך האולם- על הבמה.

ונעבור לתכנון כפי שאנו מציעים אותו. כאן אנו רואים ל-REFERANCE את החלל הקיים, אנו מציעים היום- את הבמה לקחת ולהזיז קדימה, ככל שניתן, אל תוך מרכז האולם, ולקבל אפשרות ישיבה מסביב לתזמורת. להביא כמה שיותר קהל אל החלקים שקרובים לתזמורת. הצורה הזאת של האולם- עושה דבר מוזר. השורה הכי קצרה נמצאת הכי קרוב לבמה, והשורה הכי ארוכה היא השורה הכי רחוקה באולם. 2/3 מהאנשים באולם יושבים הכי רחוק מהתזמורת, במקום שישבו הכי קרוב לתזמורת. המקומות הנחותים הם הכי רבים. ואנו מנסים באמצעות הדבר הזה- ליצור מצב שישבו יותר אנשים סביב התזמורת. מעבר לקשר המיוחד שנוצר והאווירה המיוחדת שנוצרת בישיבה הזאת יחד, ואתם יכולים לשאול כל נגן- כאשר הוא נוסע לברלין לנגן- מה התחושה המיוחדת הזאת של הישיבה ועשיית המוזיקה יחד, אבל מעבר לכל, מהשיקולים הפרקטיים, כמה שיותר אנשים להביא כמה שיותר קרוב למקום שבו עושים את המוזיקה. לצורך זה הבמה תהיה במה שיהיו לה מתקני הרמה והורדה, שיאפשרו קונפיגורציה שונה של ישיבה, מבמה שטוחה ועד במה מדורגת לקונפיגורציה שונה של מופעים. כמובן, המרתפים ישמשו לצרכים טכניים. כפי שאמרתי, הפואייה לא ישתנה, אבל על מנת ליצור קווי מבט, אם אתה מזיז את הבמה אתה צריך לעדכן את צורת הישיבה כאן, אנו נקבל כאן שיפוע יותר חזק, מה ששוב מביא צורת התכנסות יותר טובה, ואפשרות, וזה אחד הדברים החשובים, להביא לכך שמערכת מיזוג האוויר תתפקד יותר טוב.

על מנת לקבל קיר אחורי גבוה ובעל משמעות, ונפח נוסף להדהוד באולם, את החלק האחורי הזה אנו מבקשים לשנות בגג האולם ולהגביה אותו. ואת החלק המשולש הזה לנצל לטובת החלל האקוסטי, ולקבל קיר משמעותי אחורי, לא הקיר הקטן הזה אלא קיר כפול בגובה שלו, על מנת שיזרוק את הצליל שפוגע כאן, אל תוך האולם, ובעצם להשתמש בכל החלל הזה כחלל אקוסטי של האולם.

גב' הרץ
קיר קיים?

מר חולדאי-ראש העירייה

זה המקום היחידי שבו מתכוונים לשנות במבנה הקיים.

מר קייזר- מהנדס העיר

זו המעטפת כפי שהיא היום, הקיר הזה, התקרה הזאת תהרס, הקטע הזה של התקרה ייהרס, ייפתח, במקומו תהיה תקרה במקום הזה, והקיר הזה אז יגבה, ואנו נקבל כאן את הפתרון שעושה הבדל ענק, במודלים האקוסטיים שבודקים את זה, בבניין. ואנו משתמשים בכל החלל הזה. כאשר עושים סופר-פוזיציה בין התקרה האקוסטית של היום לתקרה האקוסטית- זאת שבחלק האחורי וזו הקיימת, אנו מגלים בעצם שיש לנו בחלל הזה מערכת מיזוג אוויר של תעלות, שממלאות את כל החלל הזה. מערכת מיזוג האוויר בלאו הכי כבר לא מתפקדת, והעובדה שנוצר לנו חלל מתחת למושבים, מאפשר לנו לעבור למערכת מיזוג אוויר חדשה, שונה ומתוחכמת, זאת שהיא בעצם STATE OF THE ART של מיזוג אולמות שנעשה היום. ולמה הכוונה? ואני אנסה להסביר את זה בקצרה: מערכת מיזוג האוויר היום זורקת את האוויר הקר מתקרת האולם כלפי מטה. זריקת האוויר מתקרת העולם כלפי מטה, כדי שיגיע למושבים, מחייב שני דברים:

1. הסעת האוויר במהירות גבוהה, על מנת שיגיע עד למושבים.
2. קרור אוויר האולם בטמפרטורה יותר נמוכה של כ-3⁰ מזה שמגיע, ובדרך מתחמם- בין המקום שהוא יוצא למקום שמרגישים אותו.

לעומת זאת- המערכת החדשה, לא יהיו בה יותר תעלות בתקרה העליונה, היא תוכל אז לשמש לצורך החלל האקוסטי, המיזוג יבוא מתחת למושבים, ואז הוא יבוא קרוב למי שזקוק לו, לא יצטרכו את המהירות ותימנע השריקה בתעלות מיזוג האוויר, והטמפרטורה תוכל להיות הטמפרטורה שזקוקים לה, ולא יצטרכו להשקיע אנרגיה נוספת על מנת להתגבר על מסע האוויר. יכול להיות שיש אנשים שמפקפקים בדברים מהסוג הזה, זה פשוט כך!

אני רוצה לדבר עכשיו על תכנית האולם. תכנית האולם- כפי שאמרנו קודם, מתאפיינת בצורה הזאת, הלא אופיינית לאולמות קונצרטים, כפי שניסיתי להסביר קודם, עקב הבעיות שהיא יוצרת מהבחינה שלשמה זה הוקם, כאולם קונצרטים, ובעצם אלה הקירות שנמצאים לא בניצב ולא במקביל. הרצון שלנו, ככל שניתן, להגיע למצב שהקירות יוסטו ויקבילו, על מנת ליצור מרחב הדהוד בתוך האולם, ובעצם אנו מקבלים את האולם במתכונת הזאת. ואני אעבור אתכם על צורת האולם במפלסים השונים שלו: המפלס התחתון- מפלס הבמה, בחלק התחתון אנו מקבלים במה שזוהי מעט קדימה, במות צידיות שמשרתות את הבמה עצמה בצורה הרבה יותר יעילה, מערך של SOUND BLOCKS, שמאפשר לאנשים להכנס למקום מבוקר וחשוך לפני שהם נכנסים לאולם, כפי שאנו מכירים ממקומות טובים וראויים אחרים. המפלס הבא הוא מפלס היציעים- שבו אנו רואים את היציעים שמקיפים את הבמה כאן. נוספת ביציע מערכת שלמה של שרותים נוספת, יותר מהכפלה של כמות השרותים שנמצאים באולם היום. היציע העליון, ומבט על כלל מערך הישיבה של האולם הוא המבט הזה, שמציג את יציע המאחרים, את היציעים שמקיפים את

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-13-

האולם, את היציע העליון, ואת החלק התחתון עם הבמה. זו צורת האולם כפי שהיא תהיה בתכנון החדש.

אני חוזר לרגע לחתך: החלל כולו שוב מנוצל לחלל האקוסטי. זה המקום של התקרה המקורית. הקיר האחורי הזה נועד לקחת את מיזוג האוויר שיושב כאן, ולהכניס אותו מאחורי הקיר הזה. הקיר הזה הוא בדיוק באותו גובה ובאותה גאומטריה של הקיר הקיים היום, בתזוזה של 1.5 מ' דרומה, ואנו יכולים לקבל כאן חלון שיתן אור טבעי אל תוך האולם, וניתן יהיה לראות את זה בהמשך.

מבט על חזיתות האולם הרלבנטיות: החזית המזרחית, החזית לרח' הוברמן. רואים את הקו המקורי ואת הקונטור החדש, כך גם בחזית לכיוון דרום. השינויים הייתי אומר, יותר ממינוריים, שאנו עושים בגוש הבניין.

כדי לסבר את האוזן, לא רק אנחנו נתקלים בבעיות האלה, אולמות אחרים בעולם נתקלים בבעיות דומות, בצורך להתחדש, בצורך להביא קהלים חדשים, בצורך להכניס טכנולוגיות חדשות. אם נסתכל על האופרה של ליון, האדריכל ז'אן נובל, זה הבניין המקורי. לנו אין בניין כזה בארץ, אחד אולי, וודאי לא בתל-אביב, והעיזו ואמרו פרנסי העיר - ראוי שיהיה לנו שינוי כזה מהותי. והלכו לשינוי כזה. הוא שם כאן גג מהסוג הזה, כפול בגובהו מהבניין. כאן נמצא בית הספר לבלט של האופרה הזאת, והבניין כולו למעשה רוקן ותוכנן מחדש. זה נחשב, לפחות בספרות המקצועית, כאחד הפרוייקטים היותר מפורסמים בתחום הזה. אם נלך למקום אחר, לקודש הקודשים - הן של האופרה והן של הארכיטקטורה והתכנון האורבני, ה-לה סקאלה במילנו. מי שהיה במילנו ומכיר את גלריה ויטוריו עמנואל, אחד מ-7 - פלאי עולם בארכיטקטורה, העירייה והכיכר שלפניה, מול הדאמו של מילנו - שבהמשך ויטוריו עמנואל, מולו יושב בניין האופרה של מילנו, הלה-סקאלה. והמקום הזה רוקן כולו, נהרס כל מגדל הבמה, כל אזור השחקנים נהרס, ובמקומו אנו רואים כאן בסקיצה מה הציע האדריכל ומה הוא הציע במודל, בניין מודרני לחלוטין, שונה במבנה שלו, וזה מה שנבנה. הגוש של הבמה כאן מאחור, הגוש של השחקנים שתלוי מלמעלה, כך שכאשר מסתכלים מהרחובות השכנים או מגגות העיר - רואים בניין מודרני, שונה לחלוטין, אומר את האמירה של המאה ה-21, ולא מנסה להתחבא ולהגיד - אנו עושים משהו אחר או, אנו לא עושים משהו שמנסה להיות דומה. לא. היתה לנו בעיה ואנו פותרים אותה ואומרים אמירה של המאה שלנו. וזה בסדר, וזה תרבותי, וזה לא הטליבאן וזה לא אפגניסטן.

וזאת תמונה של היכל התרבות, כפי שאנו מכירים אותו, מרחוב דיזנגוף. אני לא יודע כמה מכם מבחינים בשינוי, אבל זאת חזית הבניין לאחר השיפוץ. ובמסגרת תכניתנו - מצא את ההבדלים, התמונה התחתונה מראה את הבניין לפני השינוי, וזה הבניין לאחר השינוי. כפי שאמרתי לכם, אנו מנסים להשיג קומה נוספת לאחורי הקלעים, על מנת שאחורי הבמה יוכלו לתפקד, ובצורה הזאת, על ידי חפירה של חלק מהמרתף - אנו מנסים להשחיל כאן קומה נוספת, מבלי לבלוט מעבר לגג הגדול של הבניין.

והחזית לכיוון גן יעקב, לכיוון ככר התזמורת, לכיוון דרום. אתם רואים שהתקרות נשמרות, דבר לא נוגעים בו, גן יעקב - לא נוגעים בו, הכל נשמר בדיוק באותה צורה, מוחזר למצבו המקורי. הדבר היחיד שמשתנה זה בעצם החלק העליון הזה - שנועד כפי שהסברתי קודם, ליצור את אותן נפח אקוסטי נוסף וקיר אחורי גבוה.

מר ויסנר

כך תראה הככר?

מר קייזר- מהנדס העיר

לא. זה כיד דמיונו הטוב של מי שעשה את ההדמייה. זה ייראה הרבה יותר טוב, אני מקווה. כך זה נראה היום וכך זה ייראה בעתיד.

לטעמי, אנו עובדים על חלופות שונות לעיצוב החלק העליון הזה. לטעמי, הפתרון הזה הוא פתרון שמנסה להראות- אני נורא דומה למה שהיה קודם, הוא לא פתרון שמנסה לבוא ולהגיד, את אותו אומץ ואת אותה יכולת שהיתה למריו בוטו- שאמר במילנו, כן, אני עושה משהו שונה לחלוטין, ואני לא מתבייש בזה. ואנו נעשה חלופות שונות- שייבחנו אפשרויות שונות לעיצוב החלק האחורי הזה של הגג, ועל מנת להגיע למצב שיהיה לנו פתרון אחד חכם שיענה לעניין.

מבט פנימי מציג את הבמה ואת היציעים שמקיפים אותה. כך ייראה הפנים, אבל עם מינימום הפרטים, כיוון שבעצם עוד בכלל לא נכנסנו לעבודת עיצוב פנים אמיתית של הבניין. אני מניח שגילה כאדריכלית, ואחרים שיושבים כאן שהם אדריכלים, יודעים שזו הסקיצה הכי בסיסית, שבעצם מציגה את המשטחים הבסיסיים של קירות האולם. העבודה עוד רבה, אבל לגבי חלל האולם- נדמה לי שמתחילים להבין את התפיסה של הישיבה יחד סביב הבמה. זה מבט מהכיוון ההפוך, מהיציעים האחוריים אל האולם עצמו והישיבה בו, אל הקיר האחורי שהפך להיות קיר משמעותי, והאור הטבעי שנכנס מאחור, מהחזית הדרומית אל תוך האולם. כמובן שאפשר גם להחשיך את הקיר הזה, אבל אני חושב שזה יוצר איזהשהו קשר מעניין ומתח מעניין בין האור הטבעי שנכנס במהלך היום, והאורות שניתן לראות בזמן מופעים, כאשר הם קורים בפנים, ואתה הולך בשדרה ואתה רואה שנדלק ונכבה, אדום, ירוק וכ', קורה משהו באולם הזה, ואני חושב שיש לזה איכות וייחוד משל עצמו.

כיוון שהשימור הוא האישיו המרכזי לדעתי בנושא הזה, אני, גם בהצגה שלי מול הוועדה המקצועית של עמותת האדריכלים ועמותת "המורשת", ניסיתי בעצם לבחון את 4 המרכיבים שמהם מורכב הנושא של שימור. והארבעה הם:

ההקשר האורבני.

הריקמה העירונית.

תנועה.

ושהיה.

נדמה לי שבנושא הזה אנו מחזירים עטרה ליושנה, עם הפיכתה של הככר לפיאצה, עם הטיפוח והפיתוח וסילוק המטרדים מגן יעקב. נדמה לי שהחלק והתפיסה העירונית של המערכת של התנועה- אנו מחזקים אותה ולא מחלישים אותה.

מההיבט הציבורי של האייקון ומיקומו של מרכז התרבות, אני חושב שהוכחתי שלמעשה השינוי בעיצוב הבניין הזה הוא מינורי, אם בכלל.

מהצד התוכני- אנו בוודאי משמרים את מסורת הנגינה ואת המטרה שלשמה הוקם הבניין הזה, לעשות מוזיקה באיכות הגבוהה ביותר שרצו לעשות אותה.

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-15-

וכמובן, אני חושב שאישיו מאוד גדול, נושא שבהחלט צריך לדון עליו, והוא לגיטימי והוא נכון, זה התכונן על ציר הזמן אין קפאון, גם אונסק"ו- כשהכירו בתל-אביב כאתר מורשת, לא ראו את בנייני הבאהאוס או את בנייני הסגנון הבינלאומי- כבניינים מוקפאים. הם קיבלו את זה שעל מנת שהעיר תחייה, תבצע את השיפוצים, תוכל לאפשר לאנשים לגור ולשפר את תנאי המגורים שלהם, הם הכירו בזה שניתן לבניינים להוסיף ולתת את השכבה הנוספת של התקופה שלנו, ואני חושב שזה ראוי וזה נכון וזה תרבותי.
תודה רבה.

(מחיאות כפיים)

מר חולדאי-ראש העירייה

אני רוצה להוסיף 2 דברים לפני שנפתח את העניין, כדי להבהיר אותו.
רבותי, הדיון שעומד לפנינו הוא דיון שאני רואה אותו בפרספקטיבה הסטורית, ויש בו הכרעות פשוטות. העיר תל-אביב יפו בשנת ה-50, שלה, בימים שהיה פה צנע, ואני לא זוכר אם דני אמר את זה, פרנסי מזינת ישראל הכריעו שהם הולכים להשקיע בניין מהסוג הזה. בשנת 1957, 50 שנה לאחר הקמת העיר- הוקם היכל התרבות. עברו 100 שנה. לאחר 100 שנה האולם נמצא במציאות שבה צריך לטפל בו. צריך לטפל בו מכל הסיבות שמישהו יעלה על הדעת, משום שבתרבות האחזקה שלנו הגענו לנקודה שבה יש צורך לשפץ אותו. צריך לשפץ את השרותים, צריך לשפץ את ה- BACK STAGE, וצריך לשפץ את התקרה וצריך לשפץ את המבואה, וצריך לשפץ וצריך לשפץ. לעיר תל-אביב יפו בנקודה ההסטורית הזו יש שתי ברירות: האחת- 15- מליון דולר בערך, והשניה ב-40-35 מליון דולר. כאשר הנגנים, היוצרים, התזמורת וידידיה, הם המוטיבטורים וגם המממנים, מפני שאנו התחייבנו על רבע, והם צריכים להוכיח שהם מסוגלים להביא את האמצעים בתקופת הזמן הקצרה דרך אגב, עד תחילת השנה הבאה, כדי שנוכל לעמוד בזמנים, כדי שנוכל לבצע פרוייקט ראוי לשנת המאה של העיר תל-אביב יפו- לשפץ ולהביא את היכל התרבות לסטנדרט אחר. אין אופציות ביניים. אופציות הביניים נעות בין הסכומים האלה. בין 15 מליון דולר- שזה לשפץ את הבניין AS IS. להחליף את התקרה האקוסטית, אבל היא נשארת באותו גובה, להחליף את הבמה, להחליף את מערכות החשמל, לסדר את בעיות כיבוי אש, לסדר שרותים כמו שצריך ובכמות יותר גדולה, לטפל בבניין AS IS, אין מחיר נמוך מזה. דרך אגב, אם מישהו חושב שאפשר לעשות אופציית ביניים, בלי לייקר, ולייצר מיזוג אוויר מהרצפה- לא, זה חלק מהעניין, כי ללא טיפול בעניין כפי שמטופל כאן – אי אפשר, צריך לחזור על אותה מערכת מיזוג. כלומר, כל מי שרוצה להוסיף איכויות נוספות לבניין הקיים- יש לזה תג מחיר כלשהו.
עיריית תל-אביב נדרשת לממן ברגע זה רבע מתוך הסכום.
31- אלמנטים עומדים על הפרק בלבד, כל היתר- שולי. האחד הוא אקוסטיקה, שעל פי חוות דעתם של המקצוענים בנגני התזמורת, והמנצח המסור של התזמורת, מאסטרו זובין מאטה, חווית הנגינה המתקבלת באולמות אחרים בעולם שבהם מנגנת התזמורת, היא אחרת.
השניה היא קרוב הקהל אל התזמורת, שזה שוב חלק מהדבר- שאין אפשרות למדוד אותו, אין אפשרות לדבר עליו, אין אפשרות. דבר שקוראים לו איכות ותג מחיר לאיכות- הוא דבר שקשה לענות עליו.

פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05

-16-

והדבר השלישי שמתקבל מהדבר הזה של השיפוץ, מהתכנית הזאת, הוא תוספת של 1,500 מ"ר לבניין הקיים, למציאות הקיימת, שהעדרם, למי שחווה את מה שקורה באחורי הקלעים של היכל התרבות יודע את התלונות של כל מי שחווה את זה לגבי איפה בכלל אפשר להכניס את הנגנים, איפה אפשר להכניס את האמנים, איפה אפשר להכניס את הציוד, את כל הסיפור הגדול הזה. והדבר הרביעי הוא, שבמסגרת הדבר הזה, האולם מאפשר וורסטיליות גדולה יותר מבחינת סוג ההופעה, הטכנולוגיות של הבמה, האפשרות להכניס לתוכו תכנים שהיום קשה להכניס אותם. אני זוכר בתחילת דרכי כראש-עירייה, פגשתי את מר סופר, שבכניסה, כאשר בזמנו היתה להקה שקראו לה- LORD OF THE DANCE, אירים. והוא התלונן קשות על הבעיות שהיו והעלויות שהיו- כדי להכין את המקום הזה לאפשרות שהם יופיעו, והאיכויות שמתקבלות. אני זוכר את הדיון הזה, ביום הראשון שהייתי. בעצם אלה הם הדברים העיקריים.

לכן, כאשר חברי מועצת העיר דנים בשאלה- על מה אנו עומדים כאן, מותר וראוי לבוא ולהגיד- מה שיש הוא בסדר. בואו ניקח, נשקיע 15 מליון דולר בבניין כפי שהוא, לא ניגע בשום דבר, ונשאר עם מה שיש- משופץ. הכרעה ראויה. מותר לנו. והשאלה היא- האם באמצעות מנוף של סכום נוסף אנו יכולים לעשות מקפצה, ולקבל את האלמנטים שדיברתי עליהם, באולם ששומר על צורתו המקורית, הוא יופיע בתוך מכלול שנקרא- מרכז התרבות או ככר התרבות של העיר הגאדסית, שכידוע הולך לעבור עוד כמה שינויים, ובואו נוריד את כל הסיפורים- כאילו אני רציתי להרוג את גן יעקב, כי ההפך הוא הנכון. התזמורת רצתה מתחת לגן יעקב, לחפור את אולם התזמורת שלהם, ואני עצרתי אותה. והסיפור כולו מתחיל ונגמר בעובדה שהתקשקשו סביב העניין הזה הרבה זמן, עד שהבנתי שאם לא עושים צוות שיתכנן, יוביל ויתן לי את הנתונים, ויביא את הדברים בצורה מסודרת, ולא יהיה בנוי על גחמות. כי מבחינת התזמורת בתחילת הדרך, את האולם, את הלובי, את השרותים, זה היה בשביל אחרי המבול. אני אמרתי- לא! אני לא רוצה ללכת למשהו שהוא חצי. או שאנו משפצים את הבניין מתחילתו ועד סופו, כדי שביא אותו לסטנדרט חדש, אני לא אכנס לאבונטורות שאני לא יודע על מה מדובר. בהמשך עלה על ידי התזמורת בעיקר, העניין שניתן כאן עכשיו, בהזדמנות חגיגית זו, אם הולכים למהלך כולל, לטפל באקוסטיקה, ולאקוסטיקה יש תג מחיר. לא רק לאקוסטיקה, אמרתי, יש כאן מספר אלמנטים. מי שחושב שאפשר לקבל, במציאות הקיימת, שינוי של הבמה, מערכת מיזוג מהקרקע, תוספת של חללים, אפשרות לקרוב הקהל- במחירים שהם פחות מאלה, לא. אין חיות כאלה!

ולכן אנו בעצם דנים בנושאים מאוד פשוטים: האם אנו מסתפקים בלקחת את הבניין AS IS ולשפץ אותו, ולקבל את מה שיש- באיכות גבוהה. לית מאן דפליג שהבניין הזה הוא בניין פונקציונאלי, הוא נועד להיות אולם קונצרטים, הוא אולם קונצרטים, והוא עושה את עבודתו. אלא מאי? אני אומר כאן דבר שאני אומר אותו בהזדמנויות אחרות מימי כמנהל בית ספר. אני הייתי בהרבה מאוד בתי ספר בטקסי זכרון, בכל בתי הספר קיימו טקסי זכרון. בכל בתי הספר, גם התלמידים וגם המורים היו על הככר. היה רק הבדל אחד: שהיו טקסי יום זכרון שכשיצאת מהם אמרת, היתה לי התפעמות, הרגשתי שהיה כאן משהו מיוחד, והיו מקומות שמהם הלכתי ואמרתי- זה לא זה. פה דיברו וכאן זה, וכאן ישבו איך שרוצים. כי יש מקומות שבהם באים ועבדו על הדיקציה ועל הקריאה, ועל האיכויות, וקיבלת איכות. בכולם עושים אותו דבר, בכל בתי הספר מלמדים צרפתית, מה ההבדל? האיכות.

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-17-

השאלה שעומדת כאן על הפרק היא- האם אנו בהכרעה שהוצגה כאן, הולכים להתמודד עם השאלה, שלא אנחנו נושאים בעולה המרכזי, של לנסות, ואגב, אם מישהו חושב שהוא יודע להבטיח, אני כבר למדתי. אני גם יודע איך דיברו על הקאמרי לפני שנה ואיך מדברים על הקאמרי היום. דרך אגב, הרבה פעמים, ואמרתי קודם ליוסי כאשר דיברנו, ודיברנו על המשאל לגבי קהל המינויים. אמרתי שאני מוכן לעשות משאל, אבל אולי נעשה את המשאל לאחר שנשלח את כל מינויי התזמורת להתנסות באולם קונצרטים אחר, כדי שתהיה להם גם השוואה מה הם יכולים לקבל. אני בין אלה שיש להם את הפריבילגיה- שהיו ב-2-3- אחרים, כדי להגיד לכם שאני מסוגל, באופן המוגבל שלי להגיד- שיש הבדל. לנסות לעשות את הדבר הזה. אלה הן השאלות. רשאית מועצת העיר להחליט שהיא לא רוצה, רשאית מועצת העיר להחליט שהיא הולכת למהלך אחר, וודאי וודאי שרשאית, אבל לא צריך לעטוף כל דבר במי, בלמה, בקנאת סופרים, ובאמירות בלי לדעת ובלי לראות, אלא לדבר על המהות. זאת המהות שעומדת כאן על הפרק. תודה רבה.

גב' הרץ

ערב טוב לכולם.

אני מהמתנגדים לשיפוץ הגדול. השיפוץ?! הבניה מחדש. הריסת הישן ובנייה מחדש של היכל התרבות. המנכ"ל, אותך אני רוצה שתקשיב. מדובר בשיפוץ שתוכנן והחלו בתכנונו לפני שנים אחדות, התחיל מ-3 מליון דולר, הוסיפו לשיפוץ פרויקטים נוספים, תכנונים נוספים, בסופו של דבר הגיעו ל-17 מליון דולר, והמספר האחרון על השיפוץ שתוכנן בשנת 2001, והתקבלה גם החלטה בעניין שלו לצאת לביצוע, הגיע ל-20 מליון דולר. מה קרה משנת 2001 להיום, אני לא יודעת, ואני חייבת לומר שלא קיבלתי תשובה. את הדיון בפורום מועצה שאנו עושים היום, קיבלו החלטה לקיים את הדיון הזה בישיבת מועצה, כאשר הביאו להחלטת המועצה אישור תקציב של 35 מליון, כאשר אני יודעת שהכספים המדוברים הם 45 מליון. אני אמרתי אז בישיבת המועצה, שאסור לנו לקבל החלטה בעניין הזה לגבי סכום כסף שמוקצה להיכל התרבות, מהסיבה הפשוטה, אני פניתי בתאריך 20 ביוני 2005 למר דני קייזר וביקשתי ממנו, בהמשך לפנייתי מה-24.5.2005, פגישה בנושא היכל התרבות, יחד עם מר נתן וולוך, לראות תכניות, לדעת על מה מדובר. כמובן לא קיבלתי שום תשובה. לאחר המכתב הזה קיבלתי טלפון מדני קייזר שאמר לי- מה את רוצה שאני אראה לך? אין תכניות. הפורום הזה שמתקיים פה היום, למעשה אנו ביקשנו שיציגו לנו תכניות. אני כאדריכלית חייבת לומר שזה לא נקרא תכניות. כך מציגים לנו, דני קייזר מראה לנו מה הוא חושב. הישיבה הזאת איננה מחייבת בכלום, זו לא ישיבת מועצה שזו ישיבה סטטוטורית וההחלטות שמתקבלות בה הן החלטות מחייבות, ויש חוק שאומר- מה עושים עם החלטה כזאת או החלטה אחרת. לכן הישיבה עצמה אינה מחייבת, והמצגת הזאת אינה מחייבת. מה שראינו פה, מחר יכול להשתנות, איש לא חייב בכלום למה שמראים לנו פה.

גב' להבי

רגע, האמירה שלו לפרוטוקול שהשינויים מינוריים, היא לא אמירה? אני רוצה להבין את זה. האמירות של דני הן לא אמירות מחייבות?

גב' הרץ

קודם כל האמירות, וכאן אני מבקשת להביא מהנסיון האישי שלי עם דני קייזר, מהנסיון האישי שלי עם דני קייזר בנושא נחלת בנימין. מהנסיון האישי שלי עם דני קייזר בעניין של בריכת גורדון.

מר קייזר- מהנדס העיר

לא ידעתי שיש לנו נסיון אישי.

גב' הרץ

בוודאי. אתה יודע, וכמו שאתה מכיר אותי דני, אני גם מאוד ממוסמכת. יש לי נסיון אישי עם דני בנושא של שוק בצלאל, וגם עוד- הפרוייקט הגדול ביבנה, שהראו לנו בוועדה את רחוב יבנה, והסבירו לנו שאין משמעות לתנועה במגדל של 30 קומות, והראו לנו כמה רחוב יבנה הוא רחוב ריק. והביאו אפילו צילומים, והרחוב באמת היה ריק, כנראה צלמו אותו ביום שבת בשעה 06.00 בבוקר. אז התמונה היא נכונה, אבל בשביל לקבל איזהשהו מידע לקבלת החלטות, זה לשקר את חברי הוועדה. ומה שעושים פה- זה גניבת דעת לציבור. ראשית, אני חושבת שפרוייקט בסדר גודל כזה, זה לא יתכן שלא יגיע לדיון ציבורי. הפורום מועצה, שאני מודה שבשנים האחרונות אני הפסקתי לבוא, כי יותר נותנים ככה לחברי מועצה לשחרר קיטור, ואחר כך ממשיכים ומעבירים כל מיני החלטות- בוועדת כספים, בוועדת מכרזים, שבכלל לא מתיישבות. את התכניות בעצם שואבים מהחלטות בוועדות שלא קשורות לוועדת תכנון ובנייה.

יש לי פה מסמך כתוב, אני מביאה אותו בעיקר שהוא יהיה בפרוטוקול, כי כמו שאתה יודע דני- אני ביקשתי לקבל את התכניות כי רציתי לגרום לדיון ציבורי, ואני רואה שמה שאתם מנסים לעשות פה זה מחטף, ולא תהיה לי ברירה אלא לפנות ליועץ המשפטי לממשלה, כי לצערי היועץ המשפטי לעיריית תל-אביב הוא יועץ של ראש העירייה ולא של הציבור. ולכן הפרוטוקול פה הוא חשוב, ואני מבקשת להביא פה איזהשהו מסמכים, רק בכדי שאתם תדעו, ואני יודעת שוירשובסקי גם כן יביא.

על כל פנים – ב2.9.2001- נשלח פרוטוקול של ישיבה שהתקיימה ב18- ביולי אותה שנה, לעניין שיפוץ היכל התרבות. הפרוטוקול שנשלח הוא נשלח לאחר שאישרו בעצם תכניות שהוגשו לוועד המנהל, לאותו דירקטוריון, ומה שקרה, פשוט 9 ימים אחרי זה, סנדלר- שהוא היה יו"ר הדירקטוריון או מהאנשים, ונתן יוכל לעזור לי בעניין הזה, נהרג בפיגוע בבניין התאומים, ואז הכל קיבל תפנית, תפנית חדשה. אני מוכרחה להגיד לך דני- שהדבר הנוסף שאני שמעתי, שוב מאנשים שהעבירו לי אינפורמציה בכל מיני דרכים, שזה שאתה עוזב את העירייה, את תפקידך כמהנדס עיר, לא אומר שבזה גמרת עם היכל התרבות. ושאתה ממשיך ללוות את הפרוייקט, ואתה מנענע לי בראש שכן. אז אם אתה חושב שאתם תעבירו את הפרוייקט הזה למשרד קולקור אנד קולקור בלי מכרז, ואתה אחר כך תלך ותעבוד אתו, כאשר השינוי המהותי בכל הפרוייקט הזה- שמ17- מליון, צמח מ3- מליון דולר, ואני מודה שאני לא עברתי על כל סעיף שהעלה את תקציב הפרוייקט, קופץ היום ל45- מליון דולר, ואתם תמשיכו לעבוד על זה בשוק הפרטי, אני לא

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-19-

מבינה, ואני יודעת שאתם קואליציה, אני פונה פה לחברי הליכוד, שאתם ה-LINE שלכם, ושמעתי אתכם גם מסתודדים על שכונת התקווה, אני לא יודעת בדיוק מה. אבל ב-25 מליון, תן את ה-20 מליון להיכל התרבות, וכמו שאמר פה ראש העיר, קבל איכות מצויינת, פלוס איכות של כבוד גם להסטוריה של העיר הזאת. שאנחנו, שנולדנו בה וגדלנו בה, בשבילנו גם בריכת גורדון, וגם היכל התרבות- זה תל-אביב, זה תל-אביב. וקח את ה-25 מליון דולר, תבנה לך. אני מתחייבת למשל אליכם לגיוס תרומות בעניין הזה, תבנה לך,

מר קייזר- מהנדס העיר

מי הפריע לך עד היום לגייס תרומות להתקווה?

גב' הרץ

להתקווה? מה זה שייך לעניין הזה? אני מנסה לשכנע עכשיו חברים בקואליציה, את סגן ראש העיר, ואני ישר נותנת לו משהו, ואולי בזכות זה אני אקבל פה 2 קולות. יש את מסלאווי ויש פה את ארנון, אולי.

גב' להבי

לא מצבעים פה, חבל על הנסיון לגייס.

גב' הרץ

אנחנו עוד נגיע להצבעה בעניין הזה. על העניין הזה אנחנו עוד נגיע להצבעה. הוא ממלא מקום של יו"ר ועדת תכנון ובנייה. עכשיו לגבי מאסטרו זובין מאטה. פה ניסו לומר לנו שבעצם הוא ממליץ לנו על השינויים. יש פה מכתב,

מר גלעדי

תפני למפלגה החברתית.

גב' הרץ

המפלגה החברתית היא לא באמת חברתית. למה אני פונה אליך? הם על דגלם חרטו חברתית. בולשיט. אתם לא חרטתם, אבל אני יודעת שמסלאווי מקדיש את כל ימיו לשפר עוד קצת פה ועוד קצת פה, אל תמכור את הקול שלך בנוזיד עדשים.

מר מסלאווי

אני לא הצבעתי גם אז.

גב' הרץ

אני מבקשת: הנדון: תכנון שיפוץ היכל התרבות, תל-אביב.
וכותב ככה זובין מאטה:

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-20-

היכל התרבות בתל-אביב הינו ביתה של התזמורת הפילהרמונית מזה כ-45 שנים. והוא מסביר למה כל כך חשוב. מה כן חשוב לי להקריא לכם: "מאז נבנה לא עבר היכל התרבות כל שיפוץ יסודי ו/או התאמה לצרכי התזמורת והאמנים האחרים, כפי שהם באים לידי ביטוי בתחילתה של המאה ה-21. על כן אין ספק כי המבנה זקוק לבדק בית יסודי, ומתוכנן לפרטי פרטים על מנת להתאימו לצרכים אלה. היכל התרבות", וכאן אני חושבת שזה חשוב לשים לב: "תוכנן ונבנה בשנות ה-50 וה-60, במסורת האירופאית, ועלינו לעשות הכל הן במהלך התכנון והן במהלך הביצוע, על מנת לשמור על אופיו, ציביוני ורוחו- המתאפיינים באיפוק, בצניעות, ויחד עם זאת בהדרת כבוד וכיבוד הבאים בשעריו". אני יודעת שיש מקומות נוספים שהשינוי בנושא של האקוסטיקה, דיברו שנדרש, אבל זה לא מה שהוצג פה, כולל דני קייזר. במקומות אחרים, בזמנים אחרים, כשדובר עוד רק על 20 מליון דולר, דיברו באמת שצריך לעשות שם שינוי. והשינוי הזה הוא אפשרי. ובאותו מסמך שאני פה הקראתי לכם לפרוטוקול, שנשלח, באותה תקופה גם אושרה תכנית.

לסיכום אני אומרת כך: ראשית, מה שהוצג לנו פה, אני מכירה את דני קייזר, הוא יודע להציג. תתנו לו כל נושא, הוא יציג באופן נפלא. ברמה העובדתית, כל זמן שאין לנו תכניות על הנייר, מסמכים, הרי זו המשמעות של תכנית בבניין עיר, זה מסמך, זה חוזה. מה שקיבלנו פה זה סיפור, ואני לא יודעת מה יהיה עם הסיפור הזה בעוד שבועיים. ראשית דיון ציבורי- אם יחליטו להמשיך עם הנושא הזה. אני, כמו שאמרתי, אין לי ברירה, כי אני לא יודעת לאן זה מוביל הדיון הזה, כי אין לנו בפרוטוקול, בפרוצדורה, שלבים אחרי פורום מועצה. אני מתכוונת לפנות ליועץ המשפטי לממשלה, לא יתכן שהדברים יתנהלו בדרך הזאת, ואני קוראת לחברי המועצה- לא להסכים להשקעה של 45 מליון דולר, בבנייה של היכל חדש, תחת הישן- שהוא נפלא לטעמנו. תודה רבה.

מר וירשובסקי

רבותי, אני שמח לדיון הזה, מכיוון שלאחר שיש כל כך הרבה כתבות בעתונות, ובאמת כותבים אנשים רציניים, ורוב המאמרים שנכתבים- אלה מאמרים אם הייתי אומר, עם משקל סגולי, ולא הצהרות ולא דמגוגיה. אני רוצה לומר שכמו שזובין מאטה אמר בדיון אחד שהתקיים- שהוא רוצה לדבר רק על מוזיקה, גם אני רוצה להתחיל רק במוזיקה. אני לא משווה את עצמי, אפילו דרך מיקרוסקופ אלקטרוני- לזובין מאטה, עם כל יכולתו המוזיקלית, אבל אני צרכן מוזיקה קלסית זה למעלה מ-60 שנה. אני חושב שאני שומע כל יום- בערך בין שעתיים לשלוש- מוזיקה. כל אולמות הקונצרטים שהזכיר אותם דני קייזר, רובם, אולי 1 או 2 לא, אני ביקרתי בהם, אני קרוב לנושא. ואני רוצה לדבר על דבר אחד: על הצורך באמת לקדם את המוזיקה בישראל. לקדם את המוזיקה בישראל- לא צריך להוציא את הסכום של 40- מליון שח'.

קריאה

דולר.

מר וירשובסקי

פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05

-21-

החלק העירוני הוא 25% מ-35-40 מליון דולר, וזה יוצא בערך 40 מליון שח', על הנייר. בחיים זה יהיה הרבה יותר. אבל אני מסתפק בסכומים האלה. כי אני חושב שאם צריך להשקיע במוזיקה בישראל, בתרבות בישראל, לא בקירות, בבני אדם ובדברים אחרים. אני רוצה לומר לכם, האקוסטיקה של היכל התרבות יכולה להשתפר. אני עמדתי בשנת 1957 יחד עם אייזק שטרן והמתכננים - זאב רכטר ויעקב רכטר על הבמה, וכבר אז דיברו על זה שהאקוסטיקה היא לא הכי מושלמת. אבל היא טובה, ואפשר להתקיים בה, ואני לא חושב שרמת המוזיקה במדינת ישראל באמת תתרום אם ישפרו אותה קצת. רוב האנשים אפילו לא ירגישו את הדבר הזה. אז ברור לי שזובין מאטה רוצה את ה-TOP, והפילהרמונית אולי גם כן, אבל לצרכי קידום המוזיקה בישראל אני חושב שהמצב הנוכחי הוא בהחלט סביר, ולא נמנע מהתזמורת לנגן את כל הספרות- העתיקה, המודרנית, החדשה ביותר באקוסטיקה הנוכחית. אבל מה? אפשר היה לעשות הרבה דברים כדי לשפר את רמת המוזיקה בישראל. אני חושב שהתכניות המוזיקליות, הפרוגרמות של הפילהרמונית- הן לא מהמשובחות בעולם, הן די קונסרבטיביות, ואנשים פשוט חוזרים ושומעים את אותם הדברים. ומה אומרת הפילהרמונית כאשר באים אליהם בטענות? זה מה שהקהל רוצה. אם אנו לא ננגן את הדברים הסטנדרטיים- הם לא יבואו, ואז לא תהיה לנו הכנסה. אז אולי צריך להשתמש במליונים אחדים, כדי להשקיע בזה שהתזמורת תוכל לנגן יותר בחופשיות ולעשות יותר תכניות? אולי התזמורת, סוף סוף תקים מקהלה, שהיא לא תצטרך להביא, כל פעם שמנגנים יצירות ווקאליות חשובות- מקהלות מחו"ל. יש בלי סוף דברים שאפשר לעשות אותם. אז להשקיע אותם בקירות- זו תהיה טעות. ואני לא בא ואומר- 40 מליון שח', יש עניים ויש רעבים. לא. אני אומר- אם אתם רוצים לקחת כסף ולתת לתזמורת ולהשקיע במוזיקה, תשקיעו, אבל בצורה כזאת שזה באמת ירים את הסטנדרט של המוזיקה, ולא את הדבר הטכני שנקרא אקוסטיקה.

הזכיר כאן ראש העירייה וגם מר קייזר הזכיר, שבשנת 1951 כאשר היתה צנע, בכל זאת הוציאו כסף בשביל היכל התרבות. אז אני רוצה לומר לכם: כשהתחילו לבנות את היכל התרבות- לא היה בתל-אביב אולם קונצרטים. השתמשו באוהל שם, שזה היה מרחץ תורכי מיוני עד נובמבר, והאקוסטיקה באמת היתה מתה, ואי אפשר היה להנות ממוזיקה. למרות ששם התקיימו קונצרטים ובאו גדולי העולם, זה לא היה אותו דבר. והיה הכרח להקים באמת היכל תרבות, אולם קונצרטים כפי שקראו לזה, מתאים לשאיפות שלנו. היום יש לנו את זה. אז אם צריך לעשות שיפורים, אם צריך להחליף את הכסאות, ואם צריך לעשות כל מיני דברים, את השרותים, שרותים זה תמיד חשוב, בהחלט אני מוכן לקבל את זה, אבל לקחת אדוני ראש העירייה, בראש צלול, 40 מליון שח', ואני הולך למחיר הנמוך, ולהשקיע את זה בקירות, גם אם התזמורת רוצה את זה, אני חושב שזו תהיה חוסר אחריות ציבורית מהמדרגה הראשונה- בשבילנו כאבות העיר לעשות את הדבר הזה.

ולכן, אני לא נגד שיפורים ואני לא נגד שיפוצים. אגב, אני גם יודע על הרבה נסיונות- שגדולי המומחים באו והציעו כל מיני פתרונות אקוסטיים, ואחר כך בכו ואמרו- חבל שאי אפשר לחזור למצב הקודם. בכלל האקוסטיקה זה דבר של מזל יותר מאשר של מדע. ולכן אני בא ואומר: אם יש לנו דיון כזה, אנו צריכים, לפני שמתכננים, לפני שמקימים ועדות היגוי, הציבור הזה- חברי מועצת עיריית תל-אביב צריכים לקיים דיון, לא עם קייזר, עם כל הכבוד שאני מעריך אותו ואני

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-22-

מכבד אותנו, ובמשך כל השנים שעבדנו יחד- אני לא חושב שהחלפנו מילה רעה אחת. אבל קייזר הוא ארכיטקט, הוא מהנדס,

מר קייזר- מהנדס העיר

אני לא מהנדס.

מר וירשובסקי

ארכיטקט, וארכיטקט- כנראה מן המשובחים שבהם. אבל את הדבר הזה צריכים להוליך אנשים שחושבים תרבות וחושבים אמנות, ולא חושבים על בניינים ועל קרוב הקירות, ולהעביר את הזבל ממקום אחד למקום השני, אלא אבות העיר- שצריכים להחליט האם לחייב את העירייה להשקיע 40 מליון שח', שזה יהיה הרבה יותר, ואני חרד.

מר חולדאי-ראש העירייה

אבות העיר לא צריכים לחשוב איך מעבירים זבל ממקום למקום? אני חושב על זה ואני גאה בזה. אבל אמרתי את זה סתם, אל תתייחס.

מר וירשובסקי

אני לא אתייחס.

הנסיון שלנו בעיר הזאת לגבי היכל התרבות הזה, שזה התחיל מהצהרה של פרדריק מאן לתרום את האולם. הוא תרם 500,000 ל"י וזה עלה 7.5 מליון ל"י, תחשבו על הסכומים של הימים ההם. המשכן לאמנויות הבמה, שצ"ץ' בא ואמר- תסמכו עלי, אני אגייס את הכל בתרומות, הכל שילם הציבור. אנו עומדים בפני הכרעה דומה, אנו מכריעים פה על 40 מליון שח', ואני חושב שיותר, כאשר אני חושב שהחלטה הזאת היא החלטה לא נחוצה, היא שגויה, ואפשר לעשות עם הכסף יותר.

ולכן אני היתי מציע, וגילה שאלה, מה אפשרויות ההמשך. אדוני ראש העירייה, ההמשך צריך להיות דיון במועצה, ולהגיד- האם אנו הולכים לתכנית הגדולה, שאתה ציינת אותה, עם כל השכלולים והפטנטים.

גב' הרץ

למה לא דיון ציבורי?

מר וירשובסקי

אני חושב שגם מועצת העירייה צריכה לדון בדבר הזה. אפשר לעשות דיון ציבורי, אני בהחלט בעד דיון ציבורי, אבל בסופו של דבר אבות העיר צריכים להחליט- האם אנו הולכים על תכנית גדולה או על תכנית קטנה. ואין ויכוח על זה שצריך לעשות שיפוצים ושיפורים, ומי שהולך שם לשרותים בהפסקה, יודע על מה אני מדבר.

אני בא ואומר: במצב הנוכחי החלטה היא זאת. ולפני שאנו לא מחליטים כך או אחרת, לדעתי אנו לא בשלים לקבל איזהשהו החלטות יותר מפורטות.

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-23-

אני גם מצטרף, למרות שאני לא דיברתי על זה, אבל אני רוצה לומר: אני תומך בהחלט בשיפוצים שישמרו את הבניין במתכונתו הנוכחית. אני לא רואה שום הצדקה לעשות אקספרימנטים. והדמיות- אני כבר ראיתי מה זה עושה. זה נורא יפה על הנייר, ובחיים פתאום אנשים תופסים את עצמם ואומרים- מה עשינו?! ואז זה מאוחר. לכן, כאשר אני ביקשתי את הדיון הזה, כשאנו מקיימים את הדיון הזה בצורה מכובדת, אני רואה בזה דבר חשוב מאוד לכיוון האמנותי של העיר תל-אביב, מפני שאם אנו נשקיע 40 מליון בקירות, יהיה חסר בהרבה מוסדות ובהרבה גופים כסף, שאפשר היה לקדם אמנות ותרבות- שהיא כל כך חשובה ואנו כל כך גאים עליה. לכן אני חושב שההחלטה צריכה להיות באמת אמיצה וחשובה, ולא לבנות איזהשהו מבנה מפואר- שדני קייזר יגיד, או, זה היפה מהבניינים בעולם, אלא לדאוג לכך שהמוזיקה תפרח מתוך האנשים המנגנים, המבצעים והקהל המאזין.
תודה.

מר מזרחי

אני חייב קודם כל לומר- שאני לא הולך לקונצרטים, לא ביקרתי באולמות קונצרטים בעולם, אבל אני מידי פעם מגיע להיכל התרבות, ויכול להתרשם. יש אנשים שאוהבים מוזיקה קלסית, אני בין אלה שפחות מאזין למוזיקה הקלסית, ואני לא מתנצל על כך, אני אומר את הדברים כדי לא להציג את עצמי למומחה לאקוסטיקה, כמו כבוד האדמו"ר וירשובסקי.

מר וירשובסקי

לא אמרתי.

מר מזרחי

אתה ביקרת בכל העולם, היית בכל אולמות הקונצרטים, אני לא הייתי, מודה ומתוודה. אבל אני רוצה לומר: אנו ישבנו השבוע, בשבוע שעבר, בדיון מאוד מעניין- מה אנו רוצים לעשות בחגיגות המאה, לציין את העיר תל-אביב יפו. ובין היתר עלה הנושא- שאנו רוצים להשאר העיר המרכזית, המובילה בתחום התרבות, החינוך והאמנות של מדינת ישראל. ואם אנו רוצים באמת להיות כאלה, ויש כאלה שיגידו- זה לא מעניין אותנו, אנו רוצים להיות מקום שנעים לישון בו, לטייל עם הכלבים, ובזה אפשר להסתפק. אבל אם אנו רוצים להיות עיר מרכזית, אנו צריכים להבין שהיכל התרבות זה אחד האולמות או האולם המרכזי של האמנות והמוזיקה במדינת ישראל. ואני לא מקבל את הגישה, כפי שוירשובסקי שכרגע עזב, שמדבר על הנושא של השיפוץ הקטן, או כמו שגילה אומרת. אני בכלל מציע אולי שנפסיק לעשות גם את כל התשתיות בעיר תל-אביב יפו. למה צריך להשקיע כל כך הרבה כסף ברחובות, לחפור, להחליף ביוב, צנרת, להטמין את כל הצנרת למטה, אפשר לעשות קוסמטיקה, אפשר כמה ספסלים, כמה עצים,

גב' הרץ

סיבים אופטיים.

מר מזרחי

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-24-

זה יעלה הרבה פחות כסף, ויהיה יותר כסף להרבה מאוד דברים אחרים. גילה, אני יודע שאת לא מסכימה אתי. ואני לא חושב שהכספים האלה הם על חשבון משהו אחר, אני חושב שאלה דברים נדרשים. עצם העובדה שגם רוב הכסף מגיע לא מכספי הציבור של תושבי העיר תל-אביב יפו. אלא על ידי תרומות, ועל ידי אלה שאוהבים את המוזיקה הקלסית, אני חושב שאנו צריכים ללכת על זה. הוצגה פה תכנית יפה מאוד, יש כאן אדריכלים- מומחים במועצת העיר, שמבינים. והדמייה לא ברורה, ולא מתקבלת, וכן מתקבלת. אני יושב במועצת העיר הזאת כבר הרבה מאוד שנים, ואני רואה את התכניות שמוצגות בוועדת בניין עיר, ומוגשות שם תכניות רציניות, עם השקעות הרבה יותר גדולות מאשר השיפוץ הזה שאנו מדברים בהיכל התרבות, ואנו מקבלים סה"כ עיר מאוד יפה, שכולם רוצים לחקות אותה. ואני חושב שצריכים להיות גאים, ואני חושב שצריך ללכת בכיוון הזה. וגילה, אני מציע שתפסיקי לזלזל בך ובנו. תגידי: מי זה חברי המועצה?! מה זה הפורום הזה?! אז בשביל מה אנו מתכנסים? בואו נוותר על העניין הזה, בואי תעבירי החלטה שלא צריך פורום מועצה, רק במועצת העיר מקיימים את הדין הזה.

גב' הרץ

למה לא במועצת העיר?

מר מזרחי

בפורום הזה יכולים להופיע, היו אנשים נוספים, גם בעלי מקצוע, גם בעלי דעות שונות- שיכלו לבוא ולהציג את העמדות שלהם, במועצת העיר אי אפשר לעשות את זה. לכן אני מציע גילה, קצת לכבד אותנו, לא לזלזל בנו. את מזלזלת בי ברגע שאת אומרת- בפורום הזה לא קובעים. אני סיימתי, תודה רבה.

גב' להבי

אני גם כן לא מאלה עם האוזן האקוסטית מאוד, והאמת היא שהתפלאתי על עומק הפרטים שהצגת בפנינו דני- בכל הנוגע לאקוסטיקה ולנושא של כיבוי אש וכו'.

מר ויסנר

אל תגידי שלא לומדים פה.

גב' להבי

לומדים, לומדים הרבה.

מה שאני ניסיתי להסתכל עליו, כאשר חשבתי על ההגעה שלי לפה היום ביחס לפורום מועצה, זה על ההיבט הרחב של הפרוייקט הזה- גם מבחינה תכנונית, אבל גם מהבחינה של המאזניים האלה של בעצם- איפה שמים את הכסף ומאיפה הוא בא.

קודם כל יחסית קצת נרגעתי ממה שאתה הצגת, ואני לוקחת את המילים שלך כפשוטן, מה לעשות, אני לא מחפשת מתחת כרגע, ביחס לשינויים המינוריים, ביחס למבנה החיצוני וכו', כשמבחינה תכנונית ורק מבחינה תכנונית, כן היה ראוי שאם הנושא הזה מוצג, אז הראייה

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-25-

הרחבה של היכל התרבות, עם הלנה רובינשטיין, עם גן יעקב, עם החניון, כל הקומפלקס הזה, אני ציפיתי שההסתכלות תהיה הרבה יותר רחבה וכוללת את כל הפרוייקט. אז בואו נסתכל על ההסתכלות הרחבה, לא מהכיוון התכנוני. התזמורת הפילהרמונית הוקמה בשנות ה-30. אני נותנת לכם קצת קטע הסטורי, כי אני מחפשת משהו שקשור לתזמורת הפילהרמונית, אני חושבת שיש לנו הרבה יותר מחירים שאנו משלמים,

מר חולדאי-ראש העירייה

סליחה שאני נאלץ לעזוב, יש לי את שגריר האיחוד האירופי. אנו רוצים ממנו שאולי הקהילה האירופית תבחר בעיר תל-אביב יפו לשנת המאה, כעיר תרבות. ואנו מנסים להביא את זה, ולכן אנו נפגשים אתו. זה גם כן נוגע לנושא של אהבת התרבות. אני נאלץ לעזוב, ואנו נקבל את הסטנוגרמה של הדברים, ואני מבקש להמשיך להביע את הדעות. אני אתייחס בכובד ראש למה שאומרים וממליצים, ובלבד שלא נכנס לדברים שהם לא רלבנטיים.

גב' להבי

גם מר קייזר עוזב?

כפי שאמרתי, התזמורת הוקמה בשנות השלושים. בראשית שנות החמישים, הגב' חנה בבלי, שהיתה מזכירת התזמורת, הצליחה לקבל מהמדינה מגרש ליד כביש חיפה, בסביבה שהיתה לא מפותחת, ושם העמידו שני מבנים טרומיים. זאת ראשיתה של התזמורת הזו, שמה לעשות, ב-1953- התברר שיש לה הרבה מאוד חובות, 1.5 מליון ל"י חובות, ואז הקימו את חברת הרכוש של התזמורת הפילהרמונית, וחברת הרכוש הזאת, ב-1962-, שגב' קלריסה דוודיסון מלונדון נפטרה, היא ואחיה פרד דוודיסון, מורישים סכום כסף גדול מאוד לתזמורת, והתזמורת קונה, גם אדמה באזור שנחשב ונקרא היום- כוכב הצפון, וגם בונה בנין חדש, בית של התזמורת, הכל מכספי תרומות שהושגו במהלך השנים, עד שנת 1964. ובמבנה הזה, שנקנה מאדמת מינהל מקרקעי ישראל לייעוד ציבורי מכספי תרומות, נבנה הבניין כולו גם כן מכספי תרומות ומקונצרטי צדקה.

הבניין הוא בניין קיים בכוכב הצפון, יש שם אולם קונצרטים לחזרות ושמחות, מרתף רחב ידיים ששימש כארכיון וגן פתוח, וגם בגן הפתוח- התקיימו מידי שנה מסיבות סיום עונה של חברי התזמורת, וכל זה נבנה, ואני זורקת אתכם לכוכב הצפון, כי היתה שם תב"ע שמספרה 867, שקיבלה תוקף ב-1966-, מטרתה: לקבוע מגרש מיוחד להקמת מרכז מוזיקלי עבור התזמורת הפילהרמונית הישראלית, להארכת אמנים ומנצחים מחו"ל. יש הרבה קטעי שמראים שהרבה אמנים מפורסמים התפרסמו שם, זה היה מעין משכנות שאננים, עד אמצע 1997. הגיעה אז בקשה לבניית מתחם מגורים במקום, שני מגדלים ותוספת של בית הארחה בהיקף של 2,000 מ"ר, ובדברי ההסבר נכתב כי הבינוי המוצע יאפשר ליצור קרן- שתאפשר שיפוץ ואחזקה של בית התזמורת. חוות הדעת והאדריכלית קבעה אז- שהפרוייקט מעמיס על סביבתו. כל זה הסטוריה. ב-2004-, אני פשפשתי בזכרוני- למה הנושא של בית התזמורת הפילהרמונית מוכר לי, ולא מהיכל התרבות, כי אני בכלל לא ידעתי שהיכל התרבות זה בית התזמורת הפילהרמונית או אולם קונצרטים, אני חשבתי שזה מופעים מסוג אחר. לא משנה. בכל אופן, ב-2004- הגיעה לוועדה המקומית בקשה חדשה לתב"ע נקודתית על המתחם ההוא בכוכב הצפון, ושם מבקשים לשנות

**פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05**

-26-

את הייעוד של המגרש הציבורי, שנקנה כמגרש ציבורי ממ"י, למגורים, עם זכויות בנייה של מעל 300%-140, יחידות דיור בבניינים שגובהם בין 10 ל-20 קומות. אחד 10 ואחד 20. על האזור הזה, איפה שבית ההארכה של התזמורת קיים, חלה תכנית בניין עיר 112, מותר לבנות שם בין 16 ל-11 קומות. לנו בוועדה, ואני אומרת את זה לפרוטוקול, נאמר בפרוש, שההצעה הזאת היא לא רק משיקולים תכנוניים. מצבה של התזמורת הפילהרמונית, גם משיקולים כלכליים אנו צריכים לעזור לה, ואם יש לה אדמה- בואו נסייע למצבה הכספית. אני מבינה עכשיו את השיקולים הכלכליים יותר טוב, אחרי שאני מקשרת את זה להיכל התרבות, אני רק רוצה שאתם תהיו מודעים לעניין הזה גם כן.

עכשיו אני חוזרת לעניין המדיניות ולשאלת טובת הציבור. ואני לא נכנסת עכשיו לפרוייקט התכנוני, כי ממה שראיתי, על מה שמר קייזר הראה ביחס לתכנון החיצוני של הבניין, שלא נוגעים בו מבחינה אדריכלית, אני חושבת שמבחינה תכנונית, אלא אם כן תבוא פתאום לוועדה המקומית תכנית אחרת, אני מבחינה תכנונית ראיתי פה באמת שינויים מינוריים, אני לא מתייחסת לפנים. אני שואלת עכשיו על ההשקעה הכספית, על סדרי העדיפויות של העיר. ואני רוצה להעיר את תשומת לב הפורום הזה- שאנו לא משלמים רק 35 מליון שח'. אנו משלמים פעם אחת בכוכב הצפון, בהפשרת אדמה מייעוד ציבורי לייעוד למגורים, במתן זכויות בנייה, כאשר מי שמשלם את המחיר זה תושבי כוכב הצפון, בכך שאנו מרעים את התנאים הסביבתיים של דיירי הסביבה שם. זה מה שאנו עושים, אנו משנים שם את המרקם, אנו מאפשרים שם 20 קומות במקום 10.

מר מזרחי

במה אנו משנים את איכות החיים שלהם?

גב' להבי

בזה שאנו מאפשרים 20 קומות במקום 10, בזה שאנחנו לוקחים מגרש שייעודו ציבורי- צבוע חום, וצובעים אותו למגורים, ולא אמרנו מה נותנים במקום.

מר אלנתן

זה פרטי.

גב' להבי

אבל הוא ייעוד ציבורי. ייעוד ציבורי פרטי.

מר אלנתן

אם העירייה רוצה אותו, היא תצטרך להפקיע אותו ולשלם מחיר מלא.

גב' להבי

אני לא מבינה את מה שאתה אומר. אני רוצה לומר לך, יש לי את החוזה של ממ"י, וזה בניין שנכתב שנקנה לייעוד ציבורי.

מר לייבה- המנכ"ל

מה זה רלבנטי להיכל התרבות? אין לזה קשר.

גב' להבי

זה לא התזמורת הפילהרמונית?

אני הולכת לסיפור השני עכשיו: אני קראתי בעיתון, שהלנה רובינשטיין עומד להפוך להיות אולם החזרות של התזמורת הפילהרמונית.

מר לייבה- המנכ"ל

זה לא עומד, יש רעיון.

גב' להבי

אז אני אומרת: עוד פעם הציבור משלם בזה שאולם הלנה רובינשטיין, שהיום פתוח בשביל הילדים שלי ובשבילי בחינם, לשם אני במקרה הולכת מאז שפתחנו אותו גם לציבור הרחב ובחינם, והציבור הרחב נהנה מהלנה רובינשטיין, ועומדים לקחת אותו ולהפוך אותו לאולם חזרות. זאת אומרת, לוקחים עוד דבר מה מהציבור, וזה לא רק שאלה.

מר לייבה- המנכ"ל

את טועה. בונים אולם של 20,000 מ"ר בהשקעה של 45 מליון דולר,

גב' להבי

איפה?

מר לייבה- המנכ"ל

האולם, במוזיאון תל-אביב לאמנות.

ומה שלוקחים 3,000 מ"ר, נותנים 20,000 מ"ר. זה מה שנותנים.

גב' להבי

אז אולי שווה לשקול את כל ההשקעות שלנו בענף האמנות, במוזיאון תל-אביב, במשכן האמנויות, בהבימה, בהיכל התרבות, ולשאול אותנו אם אנו יכולים לשאת את זה על גב של קדנציה אחת!?

מר לייבה- המנכ"ל

רוב הכסף מגיע מתרומה מאוד נדיבה של 100 מליון דולר.

גב' להבי

רגע, יש לי גם פתרונות, אני לא רק נגד.

אני גם רוצה לשאול עוד שאלה:

מר לייבה- המנכ"ל

זה עדיין רעיון, זה לא החלטה.

גב' להבי

בסדר, אבל זה חלק מהמכלול של מה שנותנים לפילהרמונית. אם אנו דנים במה שנותנים לפילהרמונית, זה 35 מליון, אבל זה גם אולם הלנה רובישטיין, זה עוד מישהו.

מר לייבה- המנכ"ל

לא, על זה עוד אין החלטה.

גב' להבי

אין החלטה, O.K, אולי האמירה שלי גם תכוון את ההחלטה לכיוון הגיוני.

מר לייבה- המנכ"ל

את צריכה להבין שהבסיס לחשיבה לגבי ההחלטה הזאת היא, כאשר האמנות מקבלת אולם ב-45 מליון דולר, שיבוא מתרומה גדולה מאוד למוזיאון.

גב' להבי

במקום שהחניה ב-30 שח' לשעה, ואני אצטרך לנסוע. אני רוצה להגיד לך שהייתי השבוע בבנין הממשלה, בפגישה באיכות סביבה, ושילמתי 45 שח' חנייה. שאלתי את עצמי- מה עושה אדם שהולך להוציא אישור שהילד שלו נולד.

קריאה

משלם 45 שח'.

גב' להבי

אז אני רוצה להגיד לך שלא מוצא חן בעיני שתשלחו אותי למוזיאון תל-אביב, שהוא מחוץ ללב העיר. אבל לא משנה, תנו לי לגמור לדבר.

מר לייבה- המנכ"ל

בשנת 2007 החניון חוזר לעירייה.

גב' להבי

עכשיו אני רוצה לשאול על אוהל שם. אוהל שם גם ניתן לתזמורת הפילהרמונית? אני שמעתי שאוהל שם הפך להיות ארכיון וספרייה של התזמורת הפילהרמונית.

מר לייבה - המנכ"ל

אוהל שם הולך לתאטרון האידי, וגם פה זה תרומה.

גב' להבי

O.K, אז כרגע הוא משמש כארכיון וספרייה של התזמורת הפילהרמונית?

מר לייבה - המנכ"ל

זה לתאטרון האידי.

מר אלנתן

והם משפצים אותו.

מר לייבה - המנכ"ל

על חשבונם, וזה בעיקר תרומות.

מר אלנתן

אנו בעירייה הקצינו.

גב' להבי

O.K, אז זה מה שזה.

מה שאני רוצה להציע: אני קושרת את כוכב הצפון, כי אני רואה בהשבחה חלק ממקורות כספיים שמקבלת התזמורת- כאשר היא מפנה שם את השטח, וכשהיא מקבלת אולם חזרות אחר ואת זה. על הדבר הזה נאמר לי על ידי אביגדור פרויד- יו"ר ועד כוכב הצפון, שלזכותו של רון חולדאי- שכשהוא נפגש עם ועד כוכב הצפון הוא אמר שהנושא של הצפיפות והגובה זה נושא שאפשר לדון בו. על מנת שלא ייאמר שחלק מהכספים שמגיעים מהפרוייקט הזה והולכים לפילהרמונית הם על חשבון כוכב הצפון, אני מציעה שהפגישה הזאת תתקיים. שהפגישה שנאמר שתתקיים עם ועד השכונה אכן תתקיים, ושהנושא הזה של ההשבחה המופרזת בכוכב הצפון- ייבדק.

מר אלנתן

ההשבחה תגיע לעירייה,

גב' להבי

בסדר, כסף ועוד כסף ועוד כסף זה על חשבון התושבים.

מר אלנתן

ובכסף הזה אנו נשפץ את כוכב הצפון.

גב' להבי

ואת היכל התרבות.

הדבר השני: אני מתחילת הקדנציה, ואני חושבת שגם ידידי מהליכוד, ואולי גם מש"ס שותפים לזה, מדברת על אלמנטים מחזקים- לשלוח לדרום. ואני באמת מבקשת שאת הנושא,

מר אלנתן

בית המשפט.

גב' להבי

אני מאוד מבקשת שנושא אולם החזרות ששוקלים להכניס אותו להלנה רובינשטיין, תכניסו אותו לתחנה מרכזית. תפצלו קצת את הדברים האלה, תכניסו קצת אלמנטים כאלה לשכונות הדרום ולא תרכזו את הכל באותו מקום. אני רוצה את הלנה רובינשטיין שישארו במקומו, ואולם חזרות בדרום תל-אביב. ואני רוצה לעשות חשבון- מה נותנים לתזמורת הפילהרמונית סה"כ ועל חשבון מי, כי כשלוקחים גם את אולם החזרות של הלנה רובינשטיין, זה על חשבון הציבור. ביחס לתכנית, אני שוב רוצה להגיד, שאם מה שדני הציג זה מה שיהיה, בלי שום קשר לכסף ולתקציב, בנוגע לתכנית, אם מה שדני הציג זה מה שעומד להיות בשינויים מינוריים, לדעתי מבחינה תכנונית אני יכולה לקבל את זה, נשאר לנו רק לדון בנושא של סדרי עדיפויות תקציביים ומשאבים. ואני מציעה, מאחר שמחר אנו דנים גם בתקציב, ולצערי יש לנו פורום מועצה בלי חומר מראש, אני לא יכולתי לקרוא ולהבין, ובסה"כ פה מדובר בתקציב ושם מדובר בתקציב, שנבחן את התקציבים גם לאור העניין הזה של 35 מליון שח' לתזמורת הפילהרמונית ולנושאים האלה. תודה.

מר מסלאווי

שלום לכולם.

אני רוצה לשאול שאלה לפני שאני מתחיל לדבר: ואני שואל את המנכ"ל. האיש הבכיר ביותר הנמצא פה הוא המנכ"ל. אני רוצה באמת לשאול, מה יקרה אם אנו לא נשפץ את היכל התרבות? מה יקרה? איזה אסון יקרה? אולי.

מר לייבה- המנכ"ל

צריך לסגור אותו.

מר מסלאווי

אם אנחנו לא נשקיע 40 מליון שח' בהיכל התרבות מה יקרה? זו השאלה הראשונה. ואם ישקיעו את ה-40 מליון שח', איזה ציבור יהנה מההשקעה הזאת? אלה שיושבים שורה 40, כמו שנאמר פה קודם. אני מנסה לכתת לכיוון אחר בכלל: מה יקרה אם ניקח חלק מהסכום הזה ונעזור לילדים

פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05

-31-

שייפלטו ממסגרות של גני ילדים, של מועדוניות גן, טיפות חלב, וכל המסגרות שעוד מעט אנו נתקל בהן. בוא נקח חלק קטן מזה.

מר אלנתן

אני מתפלא עליך. אם היית אומר- בואו נבנה עוד בית כנסת, ונשפץ מבנים.

מר מסלאווי

בית כנסת? אני גם בעד בית כנסת.

מר אלנתן

זה תב"ר. תב"ר זה תב"ר. תדבר על שיקום תשתיות בשכונת התקווה, בסדר.

מר מסלוואי

עוד מעט יש קיצוץ של 9 מליון שח' בחינוך, זה מה שיגידו לך. מאיפה לוקחים את הכסף הזה נתן אלנתן? אתה יודע מאיפה? 9 מליון שח'.

מר אלנתן

מהשוטף.

מר מסלאווי

זה בסדר. כולנו נצביע על זה ואין שום בעיה. ואז יגידו לנו: בעצם, זה לא אנחנו העירייה, זה הממשלה. נכון? כי באופן חוקי אנו צריכים לפתוח גני ילדים, כתות גן, 33-35 ילדים על פי חוק, נכון? זה החוק. אבל לא יגידו, בדרום, בעיקר בדרום תל-אביב, יש שם ילדים שבאמת באים ממשפחות שהם בתים הרוסים. לא יגידו: בואו נראה איך אנו עוזרים לילדים האלה. אין מצב כזה. הם ילכו לפי כל המסגרות והחוקים.

מר לייבה- המנכ"ל

מה הקשר?

מר מסלאווי

אני בהצעה שלי, אני יודע שהזמן קצר ובטח לא מעניין אתכם לשמוע את הדבר הזה. יש לי הצעה. ארנון גלעדי יש לי הצעה. ארנון גלעדי הציע להעביר את בית המשפט לדרום תל-אביב. אני רוצה להציע להעביר את היכל התרבות לדרום תל-אביב. אולי על ידי זה אנו גם נחסוך כמה שקלים.

גב' להבי

ואז את אותו סכום משקיעים ובונים. זה אותו דבר שיהיה מפואר.

מר מסלאווי

זה לא אותו סכום, זה פחות מזה. גם עוד ישאר לך גם כסף.

אנו נעשה הצבעה על זה.

גב' להבי

היום בשעה 14.00 בצהריים הגיע מכתב מדני קראוון לחברי מועצת העיר. הגיע לחלק מהחדרים, לא הגיע לחלק מהחדרים, ופה התבקשנו לקרוא את זה. מאחר שהיה פה דיון מי יקרא אותו, אז אני לוקחת על עצמי:

"אני מאוד מצטער שאין באפשרותי להשתתף בדיון על גורלו של היכל התרבות. כמי שמלווה את התזמורת במשך כ-60 שנה, כמי שחייב לה את השכלתו המוזיקלית, כמי שהמוזיקה היא בנפשו, כמי שמעריך מאוד את המאסטרו זובין מהטה ורואה בו ידיד, הופתעתי לשמוע לאחרונה על כך שהאקוסטיקה באולם גרועה. איך לא ידענו? איך לא הרגשנו? להפך. תמיד צויין הצליל הייחודי של האולם.

החלטתי לחקור את הנושא ולהבינו, ולהפתעתי שמעתי מ-3 כנרים ראשיים לשעבר של התזמורת, שהאקוסטיקה טובה ושכמובן ניתן לשפרה מבלי לגעת באולם. אותה דעה שמעתי גם מפי אקוסטאי ישראלי בעל שם בינלאומי, אקוסטאי גרמני- מהחשובים בעולם. מוזיקאים, קומפוזיטורים ומנצחים. יתרה מזאת, בסיכומי מפגשים ומכתבים מהשנים 1999 ו-2001 לא מצויין כלל הצורך בשינוי טוטאלי של האולם על מנת להציל את האקוסטיקה.

אין ספק שנדרש לשפץ סוף סוף את אולם הקונצרטים ולשפר את תנאי הנגנים והקהל, אולם לומר שלא בונים כך היום ושהאולם הוא תוצאה של תקופת הצנע בה נבנה- נשמע נימוק מוזר ביותר. האם כל כמה שנים יש לשנות את אולמות הקונצרטים משום שכך לא בונים היום? איזה חידוש יש בתכנית של האדריכלים קולקר? הרי הם מציעים מבנה שכבר בתחילת שנות ה-30 נבנה בסקנדינביה". דרך אגב, מה זה, מדברים על מבנה אחר פה? " מה החידוש כאן? חבל על הכסף, חבל על המאמץ, חבל על הבניין, וחבל על האולם, שהוא לדעת רבים, גם בזמנו לדעת המאסטרו זובין מהטה, אולם יפה בצניעותו ופשטותו, שאולי לא מתאים לסגנון הנובו-רישי שפשט בארץ.

אל לכם לגעת בו, שפצו אותו ולא יותר, אל תבזבזו כספים לריק! אם חס וחלילה תעמוד על דעתכם, אני מבטיח לכם שבחנוכת האולם החדש יבואו ויגידו לכם שהאקוסטיקה באולם הקודם היתה טובה יותר, ושהאולם היה הרבה יותר יפה, ושחבל על הכסף שנזרק.

האוזן אינה מכשיר אלקטרוני, והיא קשורה גם לזכרון ולחוויות שהיו, והיו הרבה לתזמורת שלנו עם המנצחים, סוליסטים ותזמורות אחרות. לכן אני מציע לכם לרדת מן העץ, שגם כך הוא רעוע.

בברכה.

דני קרוון.

הישיבה נעולה

פרוטוקול מס' 8 של פורום מועצה
מתאריך י"ח תמוז תשס"ה 25/7/05

-33-

מנחם לייבה
מנכ"ל העירייה

גלילה בן-חורין
מזכירת המועצה
וע' מנכ"ל עירייה